

dövastidning

2:2020

Pia om att jobba
på Öresundsbron

EXTRA: CORONAKRISEN

Så kan AI fungera
med teckenspråk

TRE NYHETER FRÅN T-MEETING

1. TM-ALERT

Är du trött på att missa saker? Med TM-ALERT kan du leva i nuet och ändå vara helt nåbar. Du kan se och känna om du får samtal, mail eller andra telefon-notifikationer.

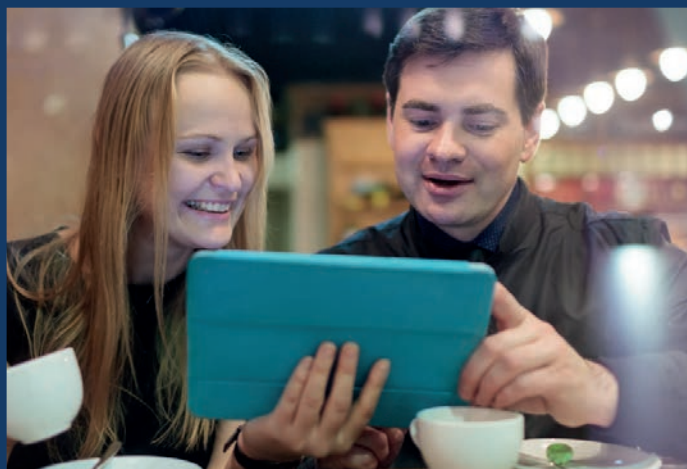

2. TM-PC FYRPART

Vill du koppla in flera personer i ditt bildtelefon-samtal? Med TM-PC Fyrpart kan du underlätta kommunikationen genom att koppla in tre personer till i ditt samtal. T. ex vänner, familj, kollegor och tolk.

3. TERA-LOCAL

Ny funktion i TERA:
TERA-Local textar det som sägs när du kommunicerar med någon i samma rum, och kan även läsa upp det du skriver. TERA-Local hjälper dig både i vardagen och på jobbet och ger dig möjligheten att klara dig utan tolk.

Du behöver T-MEETING om du vill vara tillgänglig och behöver den senaste tekniken med bild och kvalité i fokus. Det kan också vara för att din bildtelefon/texttelefon inte längre fungerar eller att dina behov har förändrats. Du är varmt välkommen att besöka vår hemsida eller kontakta vår support för mer information.

T-MEETING
Vi gör det möjligt!

SALES@TMEETING.SE
TMEETING.SE

En bättre värld att vänta efter krisen?

Nu lever vi i en tid av ovisshet. Ingen kan veta när coronakrisen blåser över. Virusets sprids blixtnabbt från person till person, land till land och kontinent till kontinent. En sak är säker. Vi skriver tillsammans historia. Om ett, tio eller hundra år kommer vi att minnas den här tiden som i ett enda slag förenat världen. Vi blir påmind om att vi lever på en och samma jord, att vi andas samma luft och att vi utkämpar samma strid. En global kamp som måste lösas gemensamt. Vi kommer också ihåg hur uppfinningsrika, humoristiska och godhjärtade vi varit under den här svåra perioden. Personer som i självkarantän kört roliga lekar i sociala medier, sjungit på balkongen och videochattat med nära och kära mer än någonsin. Människor som ställt upp för äldre och riskgrupper. Sjukhuspersonal som slitit för att rädda så många som möjligt. Och hur den snabba digitala utvecklingen kommit att gasa än mer. Vi har upptäckt hur oväntat bra det fungerar med distansundervisning, videomöten och digitala fikapausar. Men vi sörjer också alla de som fallit offer för viruset och de som förlorat sina jobb.

Vi på Dövas Tidning har försökt att sammanfatta hur Dövsverige har blivit påverkat av coronakrisen, med både allvar och humor. Mycket har skett på bara ett fåtal veckor. Läs mer på **sidorna 4-7 och 26**.

Frågan är vilket samhälle som är att vänta när vi väl återgår till det normala. Fler välfungerande distanslösningar? Fler som visar hänsyn för andra och vid milda symptom stannar hemma för att undvika smitta andra? Fler aktörer som tar ansvar för att utge information och journalistik på svenskt teckenspråk? Helt enkelt en bättre värld? Vi får anledning att återkomma till det senare. Trevlig läsning! Och var rädda om er!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

innehåll

Döva i coronakrisens Sverige	4
SVT tolkar coronaprogram	5
Illustration av Viktor Jäderlund	7
Fler lärare ska kunna teckenspråk	8
Fem frågor med Jamila Ouahid	9
Fråga experterna	10
Landets enda dövpedagog	11
Automatisk översättning med AI	12
Recension av nyutgiven roman	14
DT besöker dövföreningen i Lund	15
Fick jobb tack vare en annons	16
Nytt korpusverktyg på nätet	18
Förbundsnytt	20
Unga dövas zon	22
Seniornytt	24
Sarah Remgrens krönika	26

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 2/2020

dövastidning

Miljömärkt trycksak
3041 0589

Manusstopp: **Utgivning:**
Nr 3: 22/5 11/6
Nr 4: 21/8 10/9
Nr 5: 30/10 19/11

INTE FÅTT TIDNINGEN?

Kontakta
medlem@sdr.org

PRENUMERATION:

Pris: 300 kr/år. Vi utger fem nummer om året. Beställ prenumeration: medlem@sdr.org

REDAKTION

Dövas Tidning
Risseleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Redaktör och ansvarig utgivare:

Niclas Martinsson
073-833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Layout: Niclas Martinsson & Linda Stål
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsbild: Niclas Martinsson
Form: Formligen.se

DT PÅ NÄTET:

Webbplats: dovastidning.se
Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:

Kontakta
annons@dovastidning.se

Vid föreningsannonsering,
kontakta redaktionen.

Upplaga: 3000 ex
Tryck: April 2020
Risbergs, Uddevalla
ISSN 1402-1978

Cecilia drabbad av viruset:

– Det var ett helvete

I början kände sig Cecilia Önnstad Uhlander lite varm. Sedan förvandlades hennes liv på bara en natt till ett helvete som hon uttryckte det. För DT berättar hon om virusförloppet och bemötandet i vården.

– Jag hoppas för allas skull att det här är första och sista gången vi behöver genomlida det här, säger hon.

Dag 1. Cecilia Önnstad Uhlander åkte kollektivt som vanligt till jobbet. Färre resenärer var ombord än brukligt. Hon märkte att hon började känna sig trött och lite varm. Höll hon på att bli sjuk?

Dag 2. Hon sjukanmälde sig. På natten hade hon feberfrossa och fruktansvärd huvudvärk. Det var ingen vanlig migrän.

– Det kändes som om nålar stacks in i huvudet. Jag blev illamående, berättar hon, och började också få ont i kroppen och förlorade lukt- och smaksinnet.

Dag 4. Hon hade svårt att andas och fick ångest. Det kändes obehagligt. Hon ringde 1177 och blev hänvisad till coronalinjen.

– 1177 sa att jag möjligtvis kunde ha corona då symptomen var typiska för viruset, säger Cecilia som bad om snabbverkande luftvägsvidgande medicin då hon har kronisk astma. Hon blev hänvisad till vårdcentralen nära sitt hem. Men den skulle stänga snart så hon blev tillsagd att åka till närakuten vid Danderyds sjukhus istället. Hon täckte munnen och näsan med en halsduk när hon åkte taxi dit. Väl framme såg hon att några tält var uppsatta vid entrén. En vakt stoppade henne och frågade vad hennes ärende var innan hon kunde bli insläppt i ett av tälten. Efter lite väntetid i kylan sade vakten att det var hennes tur. I behandlingsrummet lade hon märke till att både läkaren och sjuksköterskan hade full

Cecilia kunde slutligen njuta av vårpromenaden efter två veckors karantän.

skyddsutrustning. En surrealistisk upplevelse, det var som på film. Cecilia skrev med sin mobil för att kommunicera med behandlarna. Sjuksköterskan var mer varsam med att röra mobilen, medan läkaren vågade skriva med den. Cecilia ringde också sin mamma som fungerade som tolk medan undersökningen gjordes och blodproverna togs. Läkaren kunde konstatera att Cecilia hade en kraftig virusinfektion i kroppen. Eftersom hon inte skulle läggas in på sjukhus, fick hon inte coronatesta sig. Inlagda patienter och sjukhuspersonal prioriterades för coronatest.

– Läkaren sa dock att det var tydligt att jag hade corona, säger Cecilia som fick samma besked av 1177:s coronalinje två gånger.

Hon fick kortison utskrivet, vilket i kombination med vila hjälpte. Bemötandet av närakuten och 1177 var gott, upplevde hon.

Dag 16. Nu mår hon betydligt bättre. Hon kan äntligen ta en promenad och njuta av vårsolen, men är ytterst noggrann med att hålla avstånd till andra och tvätta händerna.

– Jag vill tacka alla som visat omtanke och ringt eller messat mig, frågat hur jag mårde och erbjudit sig att hjälpa till med att handla mat! säger hon som inte vet hur hon blev smittad mer än att några av hennes kollegor också blev drabbade av coronaviruset.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: PRIVAT

Äldre tecknar genom fönstret

● Den 1 april infördes besöksförbud på landets äldreboenden. DT tog kontakt med två vårdboenden med teckenspråksinriktning. På Lindängelund i Malmö har nya surfplattor köpts in för att äldre ska kunna videochatta med anhöriga. Alla boende, såväl döva som hörande, kan också prata med anhöriga och vänner genom fönstret då hela boendet ligger på markplan.

“Hyresgästerna på Åkerhus (i Göteborg) använder sig av Facetime eller Skype i kontakt med sina anhöriga. Det har varit några anhöriga som kommit förbi och pratat genom fönstret. Detta gäller såväl döva som hörande på vårt äldreboende”, berättar Birgitta Elm, enhetschef.

Färre och inställda tolkuppdrag ute på fältet – ökad distanstolkning

● Tolkcentralen i Region Stockholm uppger att sedan mars har många tolkuppdrag avbokats och att det inte kommer in så många nya beställningar. “Tolkcentralen har inte svårt att tillsätta tolk. Våra tolkbolag har en fantastisk servicé”, säger Marianne Risberg, verksamhetschef. All tolkning inom hälso- och sjukvård utförs på distans för samtliga tolkanvändare med undantag för personer med dövblindhet efter direktiv från regionen. Detta i ett led att minska smittospridningen. Tolkbolaget och vårdgivaren har dialog inför varje tolkuppdrag hur distanstolkningen ska lösas. DT frågar Karolina Glifford som är ordförande för Talför (Tolkcentralernas arbets-

ledarförening) hur det ser ut på landets tolkcentraler. Hon svarar att hon inte kan uttala sig för andra tolkcentraler utom sin egen tolkcentral i Region Jönköping som hon är enhetschef för. Hos hennes tolkcentral är det också färre tolkuppdrag. Förbeställd distanstolkning kan också lösas för att minska smittospridningen. Bildtelefoni.net, en tjänst där teckenspråkstolkar förmedlar telefonsamtal, ser en kraftig ökning av samtalsvolymen. Den ökade med drygt 20 procent under mars månad jämfört med samma tid förra året. Enstaka dagar var det högre än 20 procent, framförallt i mitten av mars månad då mycket skedde i samhället, uppger kundtjänsten.

SVT tolkar från morgon till kväll

Teckenspråkstolkarna på SVT har fått jobba från tidiga mornar till sena kvällar med att tolka direktsända nyhetsprogram om coronaviruset. Historiskt har SVT aldrig tolkat så mycket som de nu gör, något som möjliggjorts tack vare satsningen på tolkade nyhetsprogram vid årsskiftet 2018/19.

Nyhetsredaktionen på SVT har extraordinärt läge på grund av coronavirusets framfart. Teckenspråkstolkarna vid SVT har därför fått rycka in och tolka en rad direktsända nyhetsprogram och frågeprogram om coronautbrottet. SVT började teckenspråkstolka Rapport klockan 18, Kulturnyheter 18.15 och Sportnytt 18.27 varje vardag för mer än ett år sedan. Då anställdes fem tolkar. Satsningen kom till efter att SVT fått kritik för sin senfärdighet i samband med terrordådet på Drottninggatan i Stockholm

i december 2017. Tanken är inte bara att tolkarna ska tolka nyhetsprogram klockan 18-18.30 varje vardag utan också kunna rycka in och tolka extrasändningar. Beredskapstiden har sänkts från 2 timmar till högst 30 minuter dagtid på vardagar, och från 4 timmar till max 2 timmar på kvällar och helgdagar.

Nu är coronautbrottet här. Kan man säga att satsningen på tolkade nyheter kom i rätt tid, vid årsskiftet 2018/2019?

– Ja, det kan man absolut säga, säger Anna Flemming, chef för SVT programtextning, syntolkning och teckenspråkstolkning.

Tolkarna har en egen studio i vilken de gör allting själva. Varje gång ett tolkat program sänds, jobbar två tolkar i studion. Den ena står framför kameran. Den andra, som står i bakgrunden, sköter tekniken. Hen ser till att tolkkollegan dyker upp i rutan respektive försvinner i rätt ögonblick.

Fortsättning på nästa sida

Nytt: livesända gudstjänster

● Svenska kyrkan tar till nya grepp. Stifteten, där teckenspråkiga medarbetare jobbar, turas om att utge inspelade andakter på svenskt teckenspråk på Facebook varje vecka. Vidare skulle Lunds stift livesända sin gudstjänst på teckenspråk för första gången. De gjorde det på annandag påsk i Lunds domkyrka, berättar Beata Sandell, präst för DT. Prästen Johan S Wissner uppger att hans stift Västerås har erbjudit sig att hjälpa till med att handla mat och medicin till äldre, riskgrupper och personer i karantän. Det gäller såväl döva som hörande.

Frikyrkan Immanuelskyrkan i Örebro livesänder sin gudstjänst med tolk på söndagar.

Frivilliga hjälper riskgrupper

● Stockholms Dövas Förening (SDF) har skapat ett nätverk av frivilliga som hjälper till med att handla mat och medicin, eller med andra ärenden, för äldre, riskgrupper och personer som sitter i karantän. Henrik Sundqvist, kanslichef för SDF, berättar att föreningen har fått 22 intresseanmälningar. Frivilliga bor utspridda i Storstockholm. "Det gläder oss som förening att vi genom dem har möjlighet att bistå med stöd och hjälp", säger Henrik Sundqvist. Hittills har det varit ett par uppdrag. Återkommande uppdrag kan också bli aktuella. Föreningens kansli erbjuder även telefontider för personer som vill ställa frågor eller bara prata.

Dövas dag i annan skepnad

● Dövas Förening i Örebro arrangerar årets Dövas dag den 18-20 september. Arrangören meddelade i mars att upplägget kommer att göras om i grunden. Aktiviteterna, lokalerna och banketten har avbokats. Istället planeras ett digitalt Dövas dag för alla, där några kan vara på plats, och andra följer evenemanget digitalt.

Det är ett helt nytt sätt att fira Dövas dag på. Aldrig i historien har arrangemanget skett på distans. Men upplägget kan dock komma att ändras beroende på Folkhälsomyndighetens riktlinjer.

Alla som redan köpt biljetter ska få sina pengar tillbaka, meddelade dövföreningen.

– Studiotekniken i sig är enkel men har inte varit helt lätt att bygga upp. Vi har haft en del tekniska problem, säger Anna Flemming.

Exempel på tekniska missar är att ljud saknats, att fel bild kommit med i rutan och att tolkarna inte kunnat sända alls.

Nu i den här pandemin är både tolkarna och tekniken på plats. Men SVT började inte tolka enstaka presskonferenser om coronabrottet omedelbart. För det fick SVT kritik av SDR som skickade ett öppet brev i början av mars.

Hur såg ni på kritiken från SDR?

– Jag förstår kritiken och håller med om att SVT borde ha gjort bättre. Redan innan brevet tolkade vi extrasändningar om corona men bara på SVT Play och de var svåra att hitta. Det var också ett nyhetsläge som sakta blev värre och värre, det var svårt att peka på att just en specifik sändning skulle tolkas. Sedan början av mars har vi nu arbetat mycket med att förbättra våra riktlinjer och rutiner för nyhetslägen, säger Anna Flemming.

En kort tid efter det öppna brevet började SVT tolka SVT Nyheter direkt både dagtid och kvällar och Coronaspecialprogrammet "Svar på dina frågor" som sändes varje vardagskväll i två veckor. Detta som komplement till nyhetsprogrammen klockan 18.00-18.30 på vardagar och Agenda och Sportspegeln varje söndag.

Extra tolkresurser har fått sättas in på SVT i Stockholm och Göteborg som nu också har en tolkstudio. Anna Flemming säger:

– Våra tolkar jobbar från tidiga mornar till sena kvällar.

SVT har aldrig tidigare tolkat så mycket som nu. Annorlunda mot tidigare är också att SVT Nyheter direkt alltid visas med tolk på både SVT Play och traditionell tv.

Det vill säga: den tolkade sändningen visas inte separat som brukligt utan tolken är integrerad i den "vanliga" sändningen.

– Vi har fått positiva reaktioner från publiken, och även av hörande tittare som tycker att det är bra med tolk i rutan och att tillgänglighet är viktigt, säger Anna Zettersten, avdelningschef för SVT Språk & Tillgänglighet. Hon och Anna Flemming är dock medvetna om att döva och hörselskadade tittare har olika åsikter. En del tycker att tolkrutan är för liten, andra uppskattar att inte behöva klicka på den tolkade versionen som finns separat på SVT

Play och i vissa fall på SVT24 utan de kan se samma sändning som alla andra.

– Vi vet att tolkrutan kan upplevas som liten i mobilen, vi har försökt att göra den så stor som möjligt. Jämfört med andra länder är tolkrutan större hos oss, säger Anna Zettersten.

Äldre döva är utsatta i den här coronakrisen då de uppmanas till social distansering och inte alltid har tillgång till SVT Play eller smart-tv. Hur ska de kunna veta när tolkade nyheter sänds på traditionell tv utöver Nyhetstecken?

– Många extrasändningar till exempel från regeringen får vi besked om bara en kort stund innan så det är ett problem för alla tittare, både hörande och döva, att få veta i förväg. Sedan en tid tillbaka har SVT Nyheter direkt sändt Folkhälsomyndighetens presskonferens alla vardagar klockan 14:00 i SVT2. Den fortsätter troligen sändas ett tag till, så det är ett tips att titta då. Alla sändningar finns också kvar på SVT Play för den som har tillgång till en dator eller smartmobil, säger Anna Flemming.

När coronabrottet lagt sig, hur tänker ni utveckla nyhetstolkningen?

– Det är inte vi som ytterst bestämmer, det är SVTs programledning*. Vi hade tänkt göra en utvärdering av nyhetstolkningen den här våren, men nu ställer coronaviruset till det. Utvärderingen får ske senare, säger Anna Zettersten.

Vilka kriterier har ni för när ni ska rycka in med kort varsel och tolka extrainsatta nyhetsprogram?

– Det är när nyhetsredaktionen meddelar att nu har de höjt beredskapsläge och kallar in folk för att kunna sända extrainsatta program. Exempel på sådana händelser är terrordådet på Drottninggatan (december 2017) och skogsbränderna i Sverige (sommaren 2018). Det handlar om nationella riksintressen, säger Anna Zettersten.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: SVT

**programledningen styrs i sin tur av villkoren i sändningstillståndet. Exempelvis ska SVT teckenspråkstolka minst 4,5 procent av sändningstiden i år. Den ska öka till 5 procent nästa år och 5,5 procent 2022.*

Inställda arrangemang överallt

● Under mars månad har en rad arrangemang blivit inställda i hela Sverige. Det har skett både före och efter regeringens beslut att förbjuda folksamlingar på mer än 50 personer. Exempelvis har flera dövföreningar fått skjuta upp sina årsmöten. En av dem är Lundabygdens Dövas Förening som DT besökt. Läs mer på sid. 15.

Riksteaterns Tyst Teaters 50-årsjubileum har också blivit uppskjutet från den 25 april till den 20-21 november. Turnén för Buhu och stank, en ny föreställning, är inställd. Men pjäsen ska ändå sättas upp digitalt.

Svenska Dövidrottsförbundet har också fått ställa in flera SM, t.ex. badminton och bowling.

Brister i samhällsinformationen

● SDR skickade ett öppet brev till regeringen, SVT och ansvariga myndigheter i början av mars. Förbundet kritiserade deras insatser på svenskt teckenspråk för att nå döva medborgare/tittare. Efter det var en rad pressträffar och tv-sändningar teckenspråkstolkade. SDR uppger att de ska följa upp deras insatser och se vilka rutiner de har för kommande samhällskriser. SDR ska även följa upp ökad distanstolkning, t.ex. inom hälso- och sjukvård. Här slås vikten av säker vård. Språkrådet ska kartlägga coronarelaterad samhällsinformation på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk. Tomas Hedberg vid Språkrådet säger att brister identifierats.

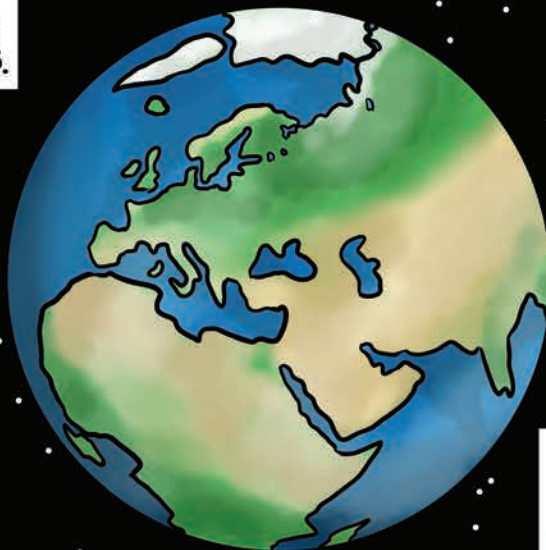
Följ coronautvecklingen här

● Här kan du följa händelseutvecklingen för coronabrottet på svenskt teckenspråk:

- Folkhälsomyndighetens teckenspråkstolkade pressträffar måndag-fredag.
- Regeringskansliet teckenspråkstolkar en del av sina pressträffar
- Krisinformation.se
- SVT Nyhetstecken
- SVT:s teckenspråkstolkade program som Nyheter direkt, Rapport och Agenda
- Facebook-gruppen "Corona på teckenspråk" där virusets effekter diskuteras

Länkarna finns på dovastidning.se

VÄRLDEN MITT I
EN PANDEMIKRIS.

ETT VIRUS SOM ÄR
SMITTSAMT SÄRSKILT
OM MAN RÖR VID ANSIKTET.

HANDSPRITEN ÄR ETT
POPULÄRT SKYDD.

DOCK ÄR DEN
SLUT ÖVERALLT...

...FÖR ATT VI DÖVA HAR
STORT BEHOV AV DEN.

4

VI RÖR VID ANSIKTET
HELA TIDEN NÄR
VI TECKNAR.

Fler lärare ska kunna svenskt teckenspråk

Lina Jerpö arbetar som samordnare för tvåspråkighetsfrågor vid Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Hon har i uppdrag att stödja specialskolorna för döva och hörselskadade med att vässa den tvåspråkiga undervisningen och stärka teckenspråksmiljön. En av utmaningarna är att inte alla behöriga lärare har kompetens i svenskt teckenspråk.

Ett ledord som Lina Jerpö återkommande använder är likvärdighet. Den tvåspråkiga undervisningen och miljön ska vara bra och likvärdig på alla sex specialskolorna* för döva och hörselskadade i hela Sverige, från Kristinaskolan i norr till Östervångsskolan i söder.

– Eleverna har rätt till tvåspråkig undervisning på både svenskt teckenspråk och skriven svenska i en trygg och tillgänglig skolmiljö, säger hon, som utgår från sin arbetsplats i Malmö.

Hon jobbar med att systematiskt följa upp SPSM:s språkplan i samarbete med skolornas respektive ledningsgrupp. Här ger hon råd, stöd och tips om hur skolorna kan utveckla sin tvåspråkiga undervisning och teckenspråksmiljö.

I korthet går språkplanen ut på att alla elever ska få möta och använda sig av svenskt teckenspråk och skriven svenska i skolans alla sammanhang, såväl på lektionstid som rast. Undervisning på talad svenska kan också ges utifrån elevernas individuella förutsättningar, då i ämnen svenska, engelska och moderna språk.

– Vi pratar om multimodalt* lärande. Eleverna tillägnar sig kunskaper på fler än ett sätt, till exempel genom svenskt teckenspråk, text och bilder. Om de kör fast med något, kan de pröva sig fram på ett annat sätt. Här handlar det om ständig växelverkan mellan olika språk och modaliteter, säger Lina Jerpö och fortsätter:

– Alla elever ska ges tvåspråkiga utmaningar i samtliga ämnen. De ska exempelvis kunna skriva och teckna olika matematiska begrepp eller veta hur en rapport i ämnet fysik skiljer sig från en essä i ämnet svenska på båda språken.

Problemet här är att inte alla behöriga lärare har kompetens i båda språken. Anledningen är att det finns en stor brist på utbildade lärare i Sverige, inte bara hos specialskolorna utan också hos grundskolorna.

SPSM har som rutin att anställda som inte har svenskt teckenspråk som förstaspråk får sina färdigheter i svenskt teckenspråk bedömda. Hittills har 105 anställda blivit bedömda, t.ex. elevassistenter, lärare och skolledning.

Bedömningen görs i samarbete med institutionen för lingvistik vid Stockholms universitet. Syftet är att bedöma anställdas kunskapsnivåer i svenskt teckenspråk och utifrån det erbjuda rätt

kompetensutveckling. De bedömningar som hittills gjorts visar att drygt sex av tio lärare och fem av tio övriga anställda, t.ex. elevassistenter och skolledning, klarat den lägsta rekommenderade språknivån.

– Därutöver har vi självklart anställda med svenskt teckenspråk som förstaspråk, säger Lina Jerpö.

Den som behöver utveckla sina kunskaper i svenskt teckenspråk kan få studera vid Stockholms universitet på betald arbetstid, eller till exempel på en folkhögskola om hen inte har högskolebehörighet.

7 % av all undervisning under 2018 skedde med teckenspråkstolk, vilket inte är en idealisk lösning.

– Vi vill givetvis att alla lärare ska kunna svenskt teckenspråk. Men så är det inte i dag. Vi satsar därför på att ha egna anställda teckenspråkstolkar. Det innebär bättre kvalitet och större trygghet. Tolkarna känner till eleverna, lärarna och ämnesinnehållet, säger Lina Jerpö.

Teckenspråksmiljön ser inte exakt likadan ut i alla skolor. Men oavsett vilken skola eleverna går i, ska det språk som gör att alla elever kan delta alltid användas, vilket oftast är svenskt teckenspråk.

Enligt språkplanen är den optimala fördelningen bland anställda: hälften primärt teckenspråkiga, hälften primärt talspråkiga. Hur fördelningen ser ut hos respektive skola, har Lina Jerpö ingen uppgift om. Alla anställda bör dock vara tvåspråkiga.

– Det är viktigt med vuxna språkliga och kulturella förebilder i båda språken som eleverna kan se upp till, säger Lina Jerpö och fortsätter:

– Teckenspråksmiljön i skolan är otroligt viktig för eleverna eftersom den oftast inte finns ute i samhället. Eleverna ska få se teckenspråkiga dialoger mellan elever, mellan elever och personal, och mellan personal. De ska exempelvis kunna lägga märke till om någon bråkar eller bara diskuterar, eller vill berätta en rolig historia.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

**Fem regionala specialskolor för döva och hörselskadade och en nationell specialskola för döva och hörselskadade elever i kombination med utvecklingsstörning eller medfödd eller tidig dövblindhet. *Multimodalitet – flera uttryckssätt.*

5 frågor till: Jamila Ouahid artist

Du har gjort succé med bandet Louisiana Avenue under Sverigeturnén sommaren 2019. Du och bandet planerar att fortsätta arbeta tillsammans. Hur kommer det sig att du vill göra det igen med dem?

– Ärligt talat var jag skeptisk till det här i början och ifrågasatte om jag verkligen skulle kunna fånga den döva, hörselskadade och hörande publiken. Jag blev så motbevisad. Aldrig trodde jag att så många döva och hörselskadade skulle finna intresse i att komma och se på oss. Sen brinner jag för att bidra till att sprida teckenspråket ännu mer. Det motiverar mig och är en av anledningarna till att jag fortsätter!

Vilka reaktioner har du fått på att du som döv artist är med i bandet?

– Jag har mött både positiva och negativa reaktioner från alla möjliga håll. Varför spelar jag? Vad är syftet? Vad vill jag bevisa? Kan jag verkligen? För mig handlar det delvis om att vända och vrida på alla fördomar.

Flera personer oavsett hörselgrad har kommit fram och sagt saker i stil med ”jag trodde inte att döva kunde göra detta, men så fel jag hade”. Positiva reaktioner där döva och hörselskadade blir inspirerade till att våga göra liknande saker och hörande vill börja lära sig teckenspråk. Det är härligt att kunna agera förebild på olika sätt.

Hur fungerar det när du står och sjunger på scenen?

– Jag sjunger alltid tillsammans med sångaren Pär Stenhammar på scenen. Jag tecknar och han sjunger med

rösten. Vi dansar också till låtarna. För övrigt har jag en ”feeder”, en teckenspråkstolk, som tolkar det som sägs under mellansnacken och hjälper till att reglera rätt taktkänsla under oplanerade pauser eller förändringar som beror på publiken. Om tolken inte finns på plats är Pär min ”feeder”. Vi har alltid ögonkontakt och han signalerar när vi ska börja sjunga. Allt ska vara klart och tydligt för oss båda innan vi går upp på scenen. Jag lärde känna honom och bandet alltmer under turnéns gång vilket gjorde att vi synkade bättre och bättre för varje gång.

Vad betyder musik för just dig?

– Trots att jag är stendöv och aldrig lyssnat på musik med öronen under uppväxten så känner jag istället av den. Jag har alltid älskat att dansa och att översätta poesi eller texter till det visuella språket.

Louisiana Avenues huvudsakliga budskap i sin musik faller också mig helt i smaken. De vill sprida glädje och positivitet. Här passar min personlighet in perfekt och jag kan vara mig själv fullt ut när jag uppträder med dem. På samma sätt som man njuter av att lyssna på musik, omvandlar jag allt det till det visuella, teckenspråket, takten, attityden, dansen med mera. Jag vill föra samman teckenspråkiga och icke-teckenspråkiga.

Sist men inte minst, hur ser era planer ut i sommar?

– Det är tufft nu med coronavirusets spridning, det har påverkat våra turnéplaner. Men vi kommer absolut att hitta på något annat sätt att sprida kärlek och dansa loss!

TEXT: MARTINA KVIST FOTO: TOMAS KOLD

FRÅGA EXPERTERNA

Om man lev i en relation länge kan man lätt hamna i perioder där mycket konflikter uppstår. Vad kan man göra då?

Det är vanligt att man efter en tid i en relation hamnar i olika sorters kriser. När den första, starka förälskelsefasen gått över i vardag kan det bli lätt att fastna i saker, t.ex. hos partnerns beteende. Det viktigaste är då att försöka kommunicera din upplevelse till din partner. Försök hålla ett bra samtalsklimat. Förklara hur du upplever situationen och vilken förändring du skulle önska se.

Undvik att lägga skuld på partnern genom att säga "Du som..." eller "Varför kan du...". Försök istället att utgå från ditt eget perspektiv, i jagform: "När du gör så blir jag ledsen" eller "Jag upplever att vi ofta missförstår varandra".

Kan ni aktivt välja en stund om dagen då båda är lugna och ni pratar med varandra om hur ni har det och hur ni mår? Låt båda tala färdigt och syssna aktivt på varandra.

Om ni behöver hjälp från en utomstående så finns det i varje kommun familjerådgivning dit ni kan gå och kostnadsfritt få samtal med en familjebehandlare. Om ni bor i en region där det finns en Dövenhet/Dövteam kan de dels stötta er med samtal där ni kan arbeta med parrelationen och dels med stöd i kontakt med lokal familjerådgivning.

**Dövenheten
Region Skåne**

Vad gör en SIUS-konsulent på Arbetsförmedlingen?

SIUS-konsulent arbetar med Särskilt Introduktions- och UppföljningsStöd till arbetssökande med funktionsnedsättning som innebär en nedsatt arbetsförmåga.

SIUS är ett program som ges till en arbetssökande som är i behov av ett individuellt stöd för att finna, få, behålla eller återgå i arbete.

Den kvalitetssäkrade metoden Supported Employment används och stödet ges såväl till den arbetssökande som till arbetsplatsen.

Stödet innebär att SIUS-konsulenterna ofta finns med sida vid sida med den arbetssökande under träning och introduktion på en arbetsplats. Metoden Supported Employment är en modell där tyngdpunkten ligger på att hitta en plats, introduktion på arbetsplats samt uppföljning minst ett år efter att personen fått en anställning.

På Arbetsförmedlingen finns teckenspråkiga SIUS-konsulenter i hela landet.

Om du önskar en SIUS-konsulent så är det din handläggare på Arbetsförmedlingen som hjälper dig med det. Du kan också prata med din dövkonsulent som kan rekommendera en SIUS-konsulent till dig.

**Karin Johansson & Irene Söderlind
Dövkonsulenter
Arbetsförmedlingen**

Vem bestämmer vilka tecken som får finnas i det svenska teckenspråket?

Det är språkbrukarna själva som skapar nya tecken och avgör om tecknet stannar kvar i språket eller inte. För att tecken ska etableras behöver det följa principerna för teckenbildning i det svenska teckenspråket.

Många tecken bildas genom översättningslån av svenska ord och ibland sker det inlån från andra nationella teckenspråk. Vanligtvis existerar flera varianter av tecknet sida vid sida innan ett tecken tar över och dominerar.

Ett nytt tecken är SYSSNA, som ursprungligen är ett svenskt ord skapat av den döva författaren Ulla-Bell Thorin för två decennier sedan. Men ordet syssna fick ingen större spridning förrän för några år sedan och hamnade på Språkrådets nyordslista 2019. Parallellt med ordet syssna spreds tecknet SYSSNA som nu har etablerat sig i det svenska teckenspråket. Liknande tecken finns i det spanska, italienska och franska teckenspråket.

Ett annat nytt tecken är CORONA-VIRUS. Spridningen har skett mycket snabbt via sociala medier runtom i världen och det går inte att säga att tecknet skapades i ett visst land.

På **isof.se** finns det fler frågor och svar om svenskt teckenspråk. **Tommy Lyxell
Språkrådet**

Frågor & svar finns också på svenskt teckenspråk på **dovastidning.se**.
Samtliga frågor & svar är i det här numret producerade av experterna själva.

DT:s experter kan svara på frågor inom:

- Psykosociala och pedagogiska frågor kring psykisk hälsa, relationer och samhällets stöd
- Svenskt teckenspråk/språkrådgivning
- Råd och stöd till landets dövföreningar
- Arbetsmarknad

Du är välkommen att mejla dina frågor till oss på **redaktionen@dovastidning.se** på antingen svenskt teckenspråk eller svenska. Du får välja om du önskar publicera din fråga under en signatur eller ditt riktiga namn. Utvalda frågor och svar publiceras i papperstidningen och på **dovastidning.se**.

Tuncay är landets enda dövpedagog

Tuncay Coban är troligtvis den enda regionanställda i Sverige som har den här yrkestiteln: dövpedagog. DT besöker hans arbetsplats vid Dövteamet i Region Uppsala för att ta reda på vad en sådan person gör.

– Vi kan verkligen rekommendera andra regioner att följa vårt exempel och ha en dövpedagog, säger han.

Dövteamet är en del av Hörsel- och synverksamheterna i Region Uppsala. De har sitt kontor i Ulleråker vars tecken är synonymt med galet/tokigt. Området, som ligger i utkanten av Uppsala, är känt för att ha huserat ett stort mentalsjukhus fram till 1980-talet.

Tuncay Coban guidar runt på Hörcentralen och berättar om vilka som arbetar där. Några av dem har en handsymbol uppsatt vid dörren till sina respektive kontorsrum som visar att de kan tala svenskt teckenspråk.

– Det här är en fantastisk arbetsplats, säger Tuncay Coban som uppskattar att ha teckenspråkskunniga kollegor.

På Dövteamet jobbar sex personer: administrativ samordnare, audionom, dövpedagog, gruppchef, it-tekniker och kurator. De ger psykosocialt, tekniskt och pedagogiskt stöd till döva och anhöriga.

Hur kommer det sig att ni har en dövpedagog?

– På Hörcentralen arbetar en hörselpedagog som inriktar sig mot hörselskadade och vuxendöva. Här på Dövteamet är det därför naturligt att vi har en dövpedagog som inriktar sig mot döva. Som dövpedagog är jag likvärdig med hörselpedagogen, säger Tuncay Coban.

Innan han började hos Hörcentralen 2017, hade hans föregångare en annan titel: IKT-pedagog (IKT – informations- och kommunikationsteknik).

– Här i huset har vi en dövpedagog, dövblindpedagog och hörselpedagog. Där borta, i en annan del av huset, jobbar synpedagoger. Det ger tydliga signaler vad de arbetar med och leder till jämlik vård då varje avdelning har en egen pedagog. IKT var inte lika tydlig, säger Kajsa Hellström, gruppchef för Dövteamet.

Vad har det hittills inneburit för er och patienterna att ni har en dövpedagog?

– Bättre kvalitet för patienterna. Tuncay gör ett fantastiskt arbete då han kan anpassa sig till olika patienter beroende på vad de har för behov och språkbakgrund. Han är skicklig på att anpassa sitt teckenspråk och förklara. Vi kan se att döva är väldigt nöjda med honom, säger Kajsa Hellström och fortsätter:

– Sedan han började, har vi blivit fler som kan teckna här på arbetsplatsen. Det är positivt. Han uppmanar också nybörjare att våga teckna mer. Förut använde vi mycket tolk. Nu har vi på

Dövteamet oftast våra möten utan tolk. Sedan har vi telefontider måndag-fredag för alla patienter på både svenskt teckenspråk och svenska då vi har administratörer som kan teckna. Det är en fråga om tillgänglighet.

Tuncay Coban arbetar med olika områden. Det ena området är att han ger pedagogiskt stöd för elektronisk kommunikation. Till exempel ger han instruktioner om hur 1177 kan användas.

Han har också ansvar för information och förskrivning av tekniska hjälpmedel som varseblivningssystem och bildtelefon. På hans och it-teknikerns kontor finns ett litet "museum" med gamla bild- och texttelefoner, till exempel Svarta maja-tangentbordet.

Tuncay Coban gör tillsammans med kurator också besök på skolor, förskolor, sjukhus och äldreboenden. De informerar om svenskt teckenspråk och döva samt CODA.

Tuncay Coban undervisar även i svenskt teckenspråk för föräldrar och anhöriga en gång i veckan.

Han och Kajsa Hellström kan rekommendera andra regioner att följa Region Uppsalas exempel och ha en dövpedagog.

– Det skapar trygghet och tydlighet för döva, säger Tuncay Coban.

I några regioner finns motsvarande pedagoger som jobbar för och med döva patienter, men då heter de specialpedagog eller pedagog.

Tuncay Coban säger att det viktigaste dock är att döva patienter kan få möta en fullt teckenspråkig pedagog.

– Om en region inte har en pedagog som kan teckna, utan teckenspråkstolk måste beställas när de träffar döva patienter, tror jag att det leder till färre besök. Döva vågar inte ta kontakt med dem i lika stor utsträckning. En tolk har också svårare att anpassa sitt språk då hen bara tolkar vad samtalsparterna säger. En pedagog som är till för döva leder till en säkrare kommunikation och fler besök, säger han.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

**Dövteamet är en del av regionen vars verksamhet styrs av hälso- och sjukvårdslagen. Därför säger de patienter och vård, även om det inte direkt är vård de sysslar med.*

Gallaudet-universitetets välkomstcenter är utrustat med AI-teknik. FOTO: SIGNALL

Hur gifter sig AI med teckenspråk?

Kan du tänka dig att stå i köket och teckna "Fem koppar kaffe" till din kaffebryggare så börjar den tillreda? Den dagen är inte här än. Talade och skriftliga språk har kommit betydligt längre än tecknade språk på området artificiell intelligens (AI). DT tar reda på var i utvecklingen det AI-relaterade teckenspråket befinner sig.

Att utveckla AI-relaterat teckenspråk är en enorm utmaning. Tecknade språk är som bekant visuella och gestuella. De uttrycks med händerna och kroppen och uppfattas med synen. Tecken utförs i olika positioner och riktningar i teckenrummet till skillnad från talade språk som är linjära. Och tecknade språk har precis som talade språk en egen vokabulär (teckenförråd) och en egen grammatik.

Tidigare försök har gjorts i vissa länder med att automatiskt översätta från tecknade språk till talade eller skriftliga språk i tron att tecknade språk är linjära och därmed går att översätta rakt av.

Nu finns det enstaka projekt i världen som ägnar sig åt att utveckla automatisk översättning av "riktiga" teckenspråk.

Mark Wheatley, direktör för European Union of the Deaf (EUD), är engagerad i AI-frågan. EUD stöttar två projekt inom området.

Varför behövs automatiserad översättning från tecknade språk till talade och skriftliga språk, och vice versa?

– När vi ser tillbaka på den utveckling av automatiserad översättning som gjorts så kan vi checka av följande:

- Mellan olika nationella talade språk och skriftliga språk
- Mellan olika nationella talade språk
- Mellan olika nationella skriftliga språk

– Men mellan tecknade språk och talade språk kan vi ännu inte checka av. Det är den sista utmaningen, kan man säga. Den behöver lösas, säger Mark Wheatley och fortsätter:

– Det är en enorm utmaning som kan liknas vid utvecklingen av självkörande bilar. Vi kan tänka oss att det är enkelt för en självkörande bil att åka på en rak sträcka utan några hinder längs vägen. Men så fort den kör på en krokig väg full av hinder, fordon och människor, blir det genast mycket svårare. Det är likadant för AI-tekniken som ska försöka förstå sig på tecknade språk. Ett exempel är PEK-tecknet på teckenspråk som kan ha helt olika betydelser beroende på dess rörelseriktning.

De projekt som EUD stöttar är den kinesiska techjätten Huaweis projekt Storysign och det cypriotiska EU-stötta forskningsprojektet AID (Artificial Intelligence for the Deaf).

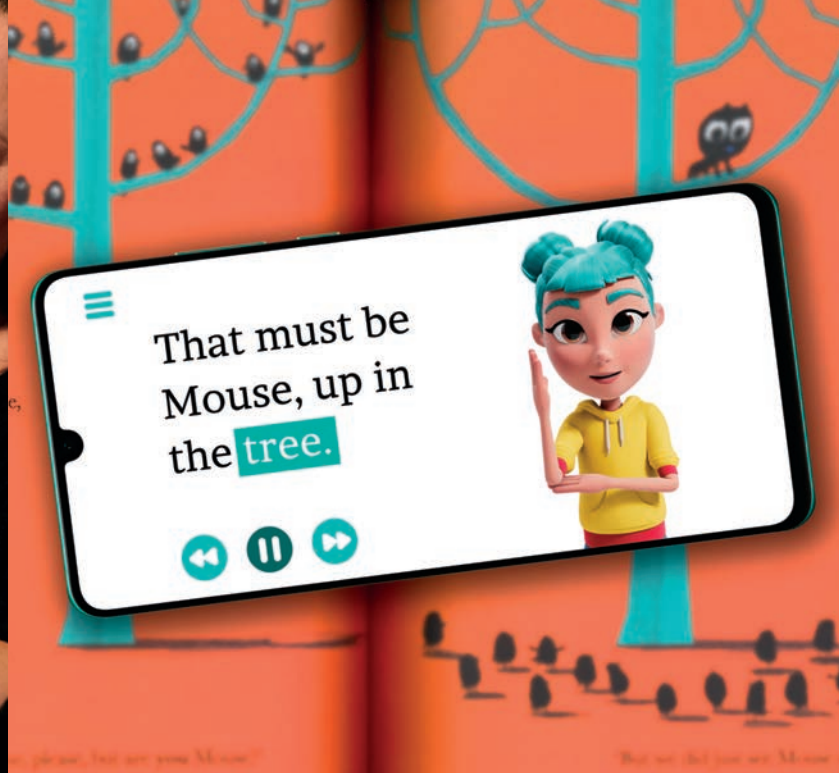
Mark Wheatley anser att Huaweis produkt, Storysign, är ett bra exempel på hur AI kan kombineras med AR (augmented reality) eller förstärkt verklighet som det heter på svenska utifrån vad som är tekniskt möjligt i dag.

Idén med Storysign är att barnböcker som utges av det kända förlaget Penguin översätts till teckenspråk. AI-tekniken utnyttjas genom att den kan känna av vilken sida man är på, hur fort man läser och i vilken vinkel (upp till 45 graders vinkel).

AR-tekniken används genom att en avatar tecknar samtidigt som man läser. Här är avatarens teckenspråk "riktigt". EUD stöttar Storysign för att det uppmuntrar döva barn att läsa mer.

Nu finns Storysign på 14 nationella teckenspråk, men ännu inte på svenskt teckenspråk.

– Vi känner till att det svenska teckenspråket har en otrolig tradition och har funnits i mer än 200 år. Här på Huawei tror vi på att tekniken ska finnas till för alla och göra världen till en

Döva barn läser utvalda barnböcker med Storysigns tecknande avatar. FOTO: HUAWEI

bättre plats. Vårt främsta mål är att göra Storysign tillgängligt för alla döva barn i världen. Där finns Sverige absolut med i våra planer, säger Ivo van den Brand, ansvarig för frågor som rör socialt ansvarstagande i samhället hos Huawei.

Han kan inte avslöja mycket men säger att Huawei fortsätter arbeta för att flytta fram gränserna för vad som är tekniskt möjligt med Storysign både sett till AR och AI.

EUD stöttar det cypriotiska forskningsprojektet AID som arbetar med att få en djupare förståelse för vilka möjligheter och begränsningar det finns med artificiell intelligens för döva och hur döva gagnas av det. Där ingår automatiserad översättning av tecknade språk.

– Syftet med AID är inte att ta fram produkter som kan användas av allmänheten utan att bidra till mer forskning och utveckling av områdena AI och teckenspråk, säger Mark Wheatley.

Signall är ett ungerskt startup-företag som däremot strävar efter att ta fram produkter för automatiserad översättning mellan tecknade och skriftliga/talade språk. Företaget har bland annat samarbete med Gallaudet i Washington DC, världens enda teckenspråkiga universitet.

De språk som Signall arbetar med är amerikanskt teckenspråk och engelska. Anledningen är att det amerikanska teckenspråket (ASL) har stor spridning i delar av världen och att engelskan är ett av världens största språk, både i talad och skriftlig form.

Varför behövs auto-översättning för tecknade språk?

– Frågan förbryllar mig – det är väl självklart att döva ska få använda sitt förstaspråk i alla de situationer som hörande använder tal. Det är det som är kärnan i inkludering. Vårt funkofoa samhälle har förbisett det här alltför länge och det är först nu som samhället äntligen har förstått hur viktigt det här är, säger Zaryana Lisitsa, kommunikatör hos Signall.

Tanken är inte att Signall ska ersätta teckenspråkstolkare. Men det finns fortfarande många fall där tolkar inte går att tillgå.

– Låt mig illustrera situationer där automatiserad översättningsteknik kan vara eller inte kan vara en realistisk lösning. När man träffar en läkare, är det inte lämpligt att använda tekniken då språket kan vara nyansrikt och kontextuellt. Men i en enklare situation, till exempel vid receptionsdisken, är det inte sannolikt att man tillkallar en tolk för att fråga efter dokument eller anvisningar, säger Zaryana Lisitsa.

Hur långt har ni kommit med tekniken?

– Systemet har 250 000 inspelade och annoterade videofiler. Vi har tusentals tecken i databasen, inklusive regionala varianter. Systemet förstår sig dock bättre på de tecken som är frekvent återkommande i databasen, säger Zaryana Lisitsa och förklarar att det finns 2 200 sådana tecken.

Jesada Pua är anställd som ASL-expert hos Signall. Han förklarar att systemet förstår alla 2 200 enskilda tecken om de tecknas var för sig. Men drygt 30-35 procent av tecknen är för närvarande inte korrekt översatta till engelska när de används i olika teckenspråksmeningar.

Han ger exempel på vad systemet kan förstå och inte kan förstå.

– Om en person tecknar **WHERE LIBRARY** så kan det översättas till where is the library (var ligger biblioteket?). Systemet kan också förstå om personen i fråga föredrar tecknad engelska. Då kan hen teckna **WHERE IS LIBRARY**.

– Medan systemet kan förstå tecknen för t.ex. **FUTURE** (framtid) och **WILL** (ska/kommer att), kan det ibland bli fel översatt till engelska om tecknen är snarlika. Det beror på sammanhanget och hur van användaren är vid systemet.

Han och de tekniska specialisterna på Signall försöker mata in så mycket data de kan för att systemet ska förstå så många olika teckenspråksmeningar och olika lägen och rörelser som möjligt utifrån de 2 200 tecken som finns registrerade.

Tekniken används genom att man har särskilda handskar på sig och tecknar till datorskärmen. *Fortsättning på nästa sida*

Särskilda kameror finns monterade både vid datorskärmen och i taket. För att det ska fungera, måste man teckna lugnt och tydligt.

– Det är egentligen inte mycket annorlunda än Siri (Apples röst-assistent för mobiltelefoner, surfplattor och datorer). Man kan inte prata för snabbt och otydligt utan man måste tala lugnt och tydligt till Siri för att den ska förstå vad man vill. Vi hoppas få se en teckenspråkig Siri i framtiden, säger Jesada Pua och ler.

Gallaudet-universitets välkomstcenter använder sig av Signalls teknik. Den kan oftast förstå vanligt återkommande tecken, t.ex. GUIDAD TUR och VÄLKOMMEN.

Zaryana Lisitsa säger att Signall har en unik position då de har kommit långt i utvecklingen av AI-relaterat teckenspråk. Andra aktörer har gett upp när de insåg vad de gav sig in på eftersom det är mycket krävande tekniskt sett att utveckla AI-teknik som förstår tecknade språk. För att lyckas krävs ett starkt utvecklingsteam av både döva och hörande medarbetare, omfattande forskning och datainsamling, stort tålamod och ett otal arbetstimmar.

– Majoriteten anställda är hörande. Jag ser dem som allierade. Det behövs exempelvis skickliga programmerare, det är ont om döva programmerare. Därför behöver döva och hörande jobba ihop, säger Jesada Pua som uppmanar döva att studera till programmerare för de behövs.

Tillbaka till Mark Wheatley på EUD. Han betonar att det är av yttersta vikt att döva är med och påverkar utvecklingen av AI-teckenspråk. Nu är det vanligt att hörande teknikentusiaster visar intresse för att automatiskt översätta tecknade språk utan eller med lite inblandning av döva. Han ser också gärna att det kommer fler aktörer i världen för då går utvecklingen snabbare och att dessa projekt gärna får ledas av döva.

– Det finns mycket forskningspengar att söka på området AI. Jag uppmanar de universitet som har teckenspråksforskning att söka projektmedel för att forska i och utveckla AI-teckenspråk. Då tänker jag särskilt på de universitet som har omfattande teckenspråkskorpusar, något som kan utnyttjas i utvecklingen av AI, säger Mark Wheatley.

Johanna Mesch, professor i svenskt teckenspråk vid Stockholms universitet, känner till att det sker mycket på det spännande språkteknologiområdet och att AI och AR är två heta områden med mycket forskningspengar att hämta.

Samtidigt säger hon att det är oerhört resurskrävande att starta ett sådant projekt då utvecklingen av AI-teckenspråket bara är i sin linda i världen. Hon är dock öppen för att diskutera idén om att utveckla det svenska AI-teckenspråket. Men först måste tekniken ha kommit längre. Frågan är när det i så fall sker.

Mark Wheatley har en dröm:

– Tänk dig att en dag sitta och använda Google Translate. Du tecknar tack på brittiskt teckenspråk till Google och vill veta hur tecknet för tack ser ut på svenskt teckenspråk. Google svarar genom att visa det svenska tecknet, säger Mark Wheatley som själv är från Storbritannien och faktiskt kan teckna tack på svenskt teckenspråk.

Alltså en till utmaning att checka av: automatisk översättning mellan nationella teckenspråk.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

BOKRECENSION:

Hav utan farleder

Författare: Leif Bergholtz

Förlag: Ekström & Garaya

Utgivningsår: 2020

Antal sidor: 429

Hav utan farleder är en berättelse om längtan efter gemenskap, kärlek och sex. En bok med svart humor och mycket värme. Så står det på baksidan av denna nyskrivna bok.

Författaren Leif Bergholtz är hörande barn till döva föräldrar och i femtioårsåldern. Han har jobbat som socialpedagog med personer med dövblindhet och CI och har även en kort karriär som teckenspråkstolk i bakfickan. Bokens huvudperson Therese är barndomsdöv, välutbildad, anställd på en hörande arbetsplats men inte så aktiv i dövgemenskapen. Hon är ensam, arg och bitter på livet. När hon flyttar tillbaka till barndomshemmet i Fiskebäckskil och sin far Gottfrid som är på väg att bli både döv och blind börjar det dock hända saker. För på gården bredvid flyttar en mycket deprimerad tvåbarnspappa in i uthuset för att slutföra ett dödligt uppdrag.

Boken innehåller väldigt fina skildringar av personerna och deras relationer. De är väldigt mänskliga med både goda och dåliga sidor. De är lätta att tycka om. Författaren har en särskild talang för att skildra hur människor tänker, fungerar och agerar i olika situationer. Själv fattar jag starkt tycke till Thereses pappa Gottfrid. Dialogen och många dråpliga situationer han hamnar i får mig att skratta. Men även Thereses systrar och den deprimerade grannen och hans barn skildras med värme och djup. Och den svarta humor som utlovas på bokens baksida.

Det är tydligt att författaren har stor kunskap om döva och teckenspråk. Återgivandet av teckenspråksdialogerna känns trovärdiga och många teckens utförande beskrivs lite kort i texten. Lite här och där i boken kommer utvecklingar med förklaringar om teckenspråkets grammatik och om hjälpmedel eller dövskolan. Ibland kan dessa förklarande utläggningar kännas lite långa men de tar inte över texten eller berättelsen. Det är ändå lätt att läsa vidare.

Boken som berättelse är överraskande bra men jag kan ändå inte låta bli att känna ett litet stråk av besvikelse över att när en döv person äntligen gestaltas i litteraturen på det här sättet så är det en som längtar efter ljud och som vill höra. Och som inte alls lever i dövas gemenskap eller i dövkulturen. Men å andra sidan, alla människor bär på en berättelse och det här är en av dem. Det finns döva som lever som Therese och identifierar sig med henne. För andra kommer den här boken att ge andra insikter. För hur som helst, Therese och hennes omgivning med familj och vänner och deras vilja att lära sig teckenspråk är väldigt fint berättad. Längtan efter gemenskap, kärlek och sex är ju ändå densamma oavsett om du hör eller inte. Det här är en bok med svart humor och värme precis som utlovats. Läs den.

YLVA BJÖRKLUND

Delar av styrelsen, fr.v: Merlin Suvvari, Niklas Frankel och Natalia Tryfanava-Vasileuski.

Typiskt skånskt korsvirkeshus i Lund.

Nästa år fyller föreningen 100 år.

DT besöker Lundabygdens Dövas Förening

Artikelserien Landet runt rullar vidare. Den här gången stiger vi av tåget för att hälsa på Lundabygdens Dövas Förening. Besöket blir inte som tänkt. Föreningens årsmöte ställs in på grund av coronavirusets framfart.

På Skansvägen 5 i Lund möts två olika verkligheter när DT kommer på besök. Sportklubben Lundia har nyligen genomfört sitt årsmöte. Lundabygdens Dövas Förening går en annan väg. De väljer att ställa in årsmötet, som skulle ha gått av stapeln den 14 mars.

– Det är på grund av coronaviruset, många äldre medlemmar är rädda för att bli smittade, säger Niklas Frankel, kassör.

Han är en av de tre styrelsemedlemmar som gått med på att träffa DT för en intervju. De övriga i styrelsen stannar hemma.

Ordförande Natallia Tryfanava-Vasileuski berättar:

– Först anmälde sig 37 medlemmar till årsmötet, sedan sjönk antalet till 25, och till sist bara 15. Vi tyckte inte att det var någon idé att genomföra årsmötet. Hos oss har vi fler äldre medlemmar än sportklubben som har fler yngre medlemmar, säger hon.

Planen är att skjuta fram årsmötet till maj om inget oförutsett sker.

– Vi måste söka bidrag hos kommunen senast den 31 maj. Därför tänker vi ha årsmöte i maj för att kunna bifoga nödvändiga handlingar som årsmötesprotokoll, säger Natallia.

På frågan om hur Lundabygdens Dövas Förening mår, svarar alla att föreningen är välmående.

Niklas säger kortfattat:

– Bra styrelse, bra verksamhet, bra ekonomi.

Ledamot Merlin Suvvari har deltagit i Engagera dig-kursen på Västansviks folkhögskola tillsammans med Natallia tidigare i år. SDR, SDUF och SDI anordnade kursen för dem som på olika sätt var aktiva i föreningslivet och ville få inspiration.

– Vår verksamhet går upp och ner. Vad vi tagit med oss från kursen är att om vi har för få deltagare till en aktivitet, så ska vi inte ställa in utan ändå genomföra, säger Merlin.

– Det är ett bra sätt att visa att vi faktiskt genomför våra aktiviteter. I längden kan det leda till fler deltagare, säger Natallia.

Dövföreningen brukar ha en aktivitet varje månad utom juli, t.ex. föreläsning och samkväm. Populärast är luciafesten som arrangeras tillsammans med sportklubben.

En annan sak som hon och Merlin tagit med från Engagera dig-kursen är att försöka få med sig fler barn och unga.

I Lund finns Östervångsskolan, en av landets fem regionala specialskolor för döva och hörselskadade. För äldre elever finns ingen ungdomsgård. Natallia och Merlin vill, utan att ännu ha förankrat det i styrelsen i dövföreningen eller familjesektionen, arbeta för att öppna ett ställe dit äldre elever kan gå till efter skolans slut.

Lundabygdens Dövas Förening har över 100 medlemmar, genomsnittsåldern är drygt 40 år. Medlemsantalet har varit stabilt eller sakta ökande de senaste åren. Merlin säger att en av framgångsfaktorerna är att styrelsen är lyhörd för medlemmarnas önskemål.

DT fick en pratstund med vice ordförande Halina Tufvesson, mångårig aktiv i föreningen, via videochatt. Hon förklarar en annan framgångsfaktor:

– Vi har arbetat för att omfamna olika målgrupper som ensamstående föräldrar, äldre genom pensionärssektionen, barnfamiljer genom familjesektionen, och ha samarbete med sportklubben Lundia, säger hon.

Merlin, Natallia och Niklas ser framtiden an med tillförsikt.

– Det finns ingen hotad nedläggning i sikte, en utmaning är dock att få fler ungdomar hit, säger Natallia.

I oktober nästa år fyller Lundabygdens Dövas Förening 100 år. Då ska en festlighet ordnas och Urban Mesch har fått i uppdrag att skriva en bok om föreningens historia.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Läs tidigare delar i Landet runt-serien på dovastidning.se

Pia fick jobb på Öresundsbron tack vare en tidningsannons

Pia Johnsson-Sederholm sökte en rad jobb efter att ha tagit examen som ingenjör. Hennes mamma kom på ett knep: det var att Pia skulle sätta in en tidningsannons och berätta om sig själv. Tricket fungerade. Det dansksvenska konsortiet, Öresundsbron, hörde av sig. Nu jobbar Pia hos dem som projektledare.

Bron, som fört Sverige närmare kontinenten, firar 20-årsjubileum i sommar.

Pia Johnsson-Sederholm hade skickat över hundra jobbansökningar. Trots att hon inte nämnde i ansökan att hon var döv, och att behovet av ingenjörer var stort i Sverige, fick hon inte något erbjudande. Hon blev kallad till flera anställningsintervjuer, men ingen av arbetsgivarna hörde av sig efteråt.

– Kanske för att de såg att jag använde teckenspråkstolk under intervjun, säger hon som tog examen som utvecklingsingenjör på Högskolan i Halmstad 2014.

– Marknaden ville också ha mer erfarna ingenjörer. Sedan var det enklare att få jobb inom industrisektorn. Min utbildning var mer inriktad mot innovation, inte industri.

Efter en tid som arbetssökande valde hon att studera i Kalifornien i ett år. Tillbaka i Sverige jobbade hon på choklad-

fabrik, återvinningsstation och häststall.

För att förbättra sina chanser att få jobb i den värld som hon helst av allt ville verka i, bestämde hon sig för att komma tillbaka till Högskolan i Halmstad. Hon gick masterprogrammet inom teknisk projektledning och organisationsutveckling.

2016 blev hon utexaminerad som civilingenjör. Fortfarande inget jobberbjudande. Hon arbetade som vikariesamordnare och lärarvikarie i ämnet svenska på Östervångsskolan i Lund i nästan två år.

– En dag föreslog min mamma att jag skulle sätta in en annons i näringslivet i Dagens industri där jag berättade om mig själv och att jag ville ha jobb. Mamma sa att hon kunde betala för annonsen. Vi såg det som ett sätt att vända på steken, säger Pia och menar att nu skulle potentiella arbetsgivare förhoppningsvis höra av sig till henne istället för att hon själv tog kontakt med dem.

Sagt och gjort. Pia körde med öppna kort. I annonsen stod det vilken utbildning hon hade och att hon var döv och använde teckenspråkstolk. Hon kunde också tänka sig att jobba var som helst i Sverige.

Knepet fungerade. I november 2017 hörde Öresundsbron-konsortiet av sig. De var nyfikna på henne och kallade henne till en intervju.

Efter intervjun erbjöd de henne en provanställning.

Hur reagerade du när du fick erbjudandet?

– Med skräckblandad förtjusning. Jag, som hade kämpat länge och bevisat att jag kunde, kände prestationsångest. "Är jag god nog för dem" tänkte jag. Under provanställningen var det mycket att ta in och lära mig. De sa dock till mig att jag som var ny skulle få ta det lugnt och hinna lära mig. Provanställningen övergick till en fastanställning och hennes titel är projektledare.

Varför tror du att du fick jobbet?

– Dels att de vill visa att de har mångfald bland sina anställda, dels att vi är en flerspråkig arbetsplats då vi är en dansk-svensk arbetsplats och har internationella kunder (i form av trafikanter över bron), tror jag. Men också för att de ville ha en kvinna då mansdominansen är stor här.

Pia jobbar med flera projekt. Det ena, som är det största, är målningsprojektet av bron.

Den snart 20 år gamla bron behöver ett nytt färglager som skydd mot bland annat rost. Hårt väder sliter på bron. Drygt 300 000 kvadratkilometer ska målas om. Första penseldraget gjordes i januari i år.

Målningsprojektet kan sägas vara tudelat. Den ena delen är själva målningen, den andra delen är målningsplattformen. Pia Johnsson-Sederholm jobbar med den sistnämnda.

Det innebär att hon och hennes kollegor har utvecklat, och ska utveckla, prototyper för specialdesignade och flyttbara plattformar som ska kunna fästas på olika sätt vid bron.

Tre flyttbara plattformar hänger nu från södra sidan av bron fram till 2023 om allt går enligt plan. Nästa steg i planen är den norra sidan som fräschas upp med start 2024. Undersidan får ett ansiktslyft från och med 2028. Hela arbetet ska vara klart 2032. En enorm utmaning väntar då senast bron målades var på marken innan den invigdes 2000.

Pia ansvarar för att dokumentera och se till att kraven på plattformen är uppfyllda. Målningsprojektet måste kunna föras på ett säkert och smidigt sätt utan att störa trafiken.

– Färgen håller i drygt 20 år. Så bron måste målas igen sedan, säger hon.

Andra mindre projekt som hon jobbar med är exempelvis att byta ut från analoga till digitala trafikkameror som läser av trafiken och att se till att skapa bättre flöden vid bommarna.

– Det med bommarna är ett roligt projekt för det är väldigt visuellt. Jag tänker på hur trafikljusen vid bommarna, som ger klartecken för passering, kan utvecklas.

Hon trivs väldigt bra på jobbet. En sak som hon uppskattar är att hennes arbetsgivare har varit tydlig med att hon ska få beställa tolk till olika möten. Hon ska inte tänka på hur hon ska kunna

spara pengar åt företaget genom att ibland avstå från att beställa tolk. Istället ska hon få fokusera på sitt arbete.

– Mina kollegor säger till och med ibland att de hellre vill ha fysiska tolkar på plats istället för distanstolkning.

Hennes arbetsgivare, som är en myndighet, har gjort en tolkupphandling. Nu har de avtal med ett tolkbolag.

– Det fungerar jättebra. Tolkarna kan svenskt teckenspråk, svenska och danska. Vi är en tvåspråkig arbetsplats.

Drygt hälften av kollegorna är från Danmark, resten från Sverige. Som döv säger Pia att hon missar det mesta av korridorsnacket. Därför har hon och kollegorna kommit överens om att all viktig information alltid ska kommuniceras via e-post och Microsoft Teams (en plattform som företag och organisationer använder för att kommunicera med varandra). Det gagnar inte bara henne utan också alla andra.

– Då säkerställer vi att alla får samma information, säger Pia.

En annan sak som hennes kollegor blivit bättre på är att ha ögonkontakt när de pratar med varandra. En konsult som Pia brukar jobba ihop med går nu en kurs i svenskt teckenspråk på fritiden. Några kollegor kan enklare tecken. Annars så kan Pia också läsa läppar och prata, men det är teckenspråk hon helst vill tala.

Pia kör DT till den konstgjorda ön Pepparholm på danska sidan för fotografering. Trafiken på bron är ovanligt gles på grund

av coronavirusets framfart. På frågan vad bron som firar 20-årsjubileum i sommar har betytt för Öresundsregionen säger hon att betydelsen är enorm. Det blev uppenbart för henne när hon, som växte upp i Stockholm, flyttade söderut 2008. De som växte upp i regionen berättade för henne hur omständligt det förut var att ta sig till andra sidan sundet med båt.

Den 15,9 kilometer långa Öresundsförbindelsen (själva bron är 7,8 km lång) invigdes den 1 juli 2000. I ett enda slag blev det mycket enklare att resa mellan grannländerna med fordon eller tåg. Tusentals arbetstillfällen har skapats i Öresundsregionen som närmast smält ihop. Sverige har också kommit närmare kontinenten.

Vad har bron betytt för dig personligen?

Pia ler när hon får frågan.

– Bron har betytt mycket för mig. Jag träffade min fästmo som är från Danmark. Vi dejtade en period. Då var det lätt för oss att åka och hälsa på varandra tack vare bron. Nu bor vi ihop i Malmö, säger hon som friade till sin käresta på självaste Pepparholm eller Peberholm som det heter på danska.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Mer om 20-årsjubileet och brons historia finns att läsa på oresundsbron.com

Är ditt företag lösningsorienterat och öppet för utmaningar?

Jag har sökt en mängd utannonserade tjänster runt om Sverige. Men svaren jag fått är att de söker människor med mer erfarenhet, så det är något jag nu på detta sätt söker att få mer utav och utveckla!

Min förmåga att tänka "utanför lådan" ledde mig till den här annonsen, där jag utannonserar mig själv för ett jobb där jag får bidra med mina kunskaper och min ambition och utvecklas tillsammans med det företag som satsar på att utvecklas tillsammans med individen.

Kort fakta om mig:

- Utvecklingen gör mig magister i teknisk projektering & affärsutveckling (Högskolan i Halmstad, examen 2014 & 2016)
- Stort intresse inom teknik och designlösande problem.
- Har genom ett skolprojekt hjälpt ett företag att vända sin ekonomiska situation från förlust till vinst.
- Vunnit tävlingen om bästa design för prototypsköld åt Lindhe Xend tillsammans med min projektgrupp under utbildningen.
- Uppfunnit en ny typ av mobiltillbehör för väckning som ej är på marknaden än.
- Har mycket god engelska från mina studier i USA samt internationellt magisterprogram.
- Div och använder främst teckenspråk men kan läsa läppar och tala utan större problem vilket är för mig en styrka än svaghet. Använder teckenspråkstolk till möten.
- Behåller totalt fem språk och är resvan.
- Gick Ridsportgymnasiet i Strömsholm som gav en bra grund för samarbete och ledarskap.
- Har bil och b-körkort, är grym på att backa med håstsläp också.
- Styrelseledare på elitnivå vilket gör mig till en målmedveten individ.
- Bor för närvarande i Malmö och trivs, men kan vara flyttbar för rätt anställning.

Se gärna min profil på LinkedIn och/eller ta kontakt med mig genom mina uppgifter nedan.

Pia Johnsson-Sederholms annons i Dagens industri blev ett lyckokast.

« Tillbaka till sökresultat

TV-program

Korpus: SSLC

Annoteringsfil: sslc01_003.eaf

Visa/göm rader...

Glosa_DH S1

pekf a_DH S2

Glosa_NonDH S1

PEK>långf

DÄLIG(B)

SKIFTA@z

STÄMMA

Ett exempel på hur webbplatsen STS-korpus kan se ut.

Att utforska tecken eller meningar

Svenskt teckenspråkslexikon lanserades online av avdelningen för teckenspråk vid Stockholms universitet redan 2008, vilket är tidigt internationellt sett. Nu har avdelningen lanserat ett nytt korpusverktyg som är tillgängligt för allmänheten: Svensk teckenspråkskorpus (STS-korpus). Här ger Johanna Mesch, professor i teckenspråk, en kortare beskrivning av verktyget.

I TV och sociala medier förekommer tecknet CORONA med uttalsvarianter. Det finns många mer eller mindre kända tecken som man vill veta mer om och fråga andra, till exempel i Teckenspråkslexikonets Facebookgrupp, hur de tecknar ett visst tecken och vilken teckenvariant de brukar använda.

Precis som för många andra språk finns det språkresurser för svenskt teckenspråk tillgängliga för allmänheten. Språkresurser är en allmän term för språkrelaterad teknik och datamängder som har utvecklats för att ge stöd till språkundervisning, forskning, självstudier och t.ex. sökning efter ett visst ord/tecken. Resurserna kan bestå av maskinläsbara textdatabaser, lexikon, och digitala verktyg för att interagera med dem.

Svenskt teckenspråkslexikon lanserades online redan 2008, vilket är tidigt i ett internationellt perspektiv. Nu har det

kommit flera verktyg för svensk teckenspråkskorpus. En korpus är inom språkvetenskapen en större samling texter som kan bestå av skrivet, talat eller tecknat språk. Talade och tecknade texter är oftast transkriberade och texterna i en korpus är ofta annoterade (uppmärkta), till exempel med ordens ordklass eller satsdelsfunktion. Här beskriver jag kort vårt nya korpusverktyg, STS-korpus.

Efter 17 års utvecklingsarbete med teckenspråkskorporar är det dags att utforska teckenspråk med data från flera korporar på ett bekvämt sätt genom ett webbaserat korpusverktyg, STS-korpus (STS står för svenskt teckenspråk).

Först vill jag beskriva lite av bakgrunden, hur korporarna blev till. För korpusarbete behövs videoinspelade teckenspråkstexter och programmet ELAN som är ett multimodalt annoteringsverktyg, utvecklat vid forskningsinstitutet MPI i Nijmegen, Nederländerna. I ELAN kan olika typer av annoteringar göras på olika rader, och annoteringarna länkas till videosekvenser i realtid. Det är ett komplext program för annotering, sökning och visning av (bl.a.) teckenspråkskorporar. Annotering betyder uppmärkning, dvs. att markera en kortare eller längre sekvens i videon och skriva in glosa, översättning, grammatisk information eller annan kommentar.

Befintliga korpusar

Den första korpusen, ECHO-korpusen, skapades 2003–2004 inom ett samarbetsprojekt mellan Radboud University i Nijmegen, City University in London och Stockholms universitet. De ingående texterna är främst fabelberättelser på svenskt, nederländskt och brittiskt teckenspråk. Två döva aktörer från Sverige har varit med i denna korpus.

Senare, tack vare finansiering från Riksbankens Jubileumsfond 2017–2019, kom ett större korpusprojekt igång. Då samlades korpusdata in från 42 personer i olika åldrar från hela landet. Totalt genererade inspelningarna 24 timmar redigerade filmer. Denna omfattande korpus heter SSLC. Efter tio års annoteringsarbete är cirka 80 % av korpusen annoterad med teckenglosor och en lite mindre del med svensk översättning. Vi har också samlingar av tecknade texter av dövblinda och hörande andraspråksinlärare.

För alla teckenspråkskorpusar går annoteringsarbetet långsamt eftersom det sker manuellt. Vi har haft många tillfälliga projektanställda som arbetat med annoteringar, vilket vi är tack-samma för. Parallellt har vi ständigt utvecklat och uppdaterat annoteringskonventioner för teckenglosor och grammatisk information, hur man ska döpa t.ex. SPRINGA 'springa' och dess olika teckenvarianter till olika glosbenämningar (ID-glosa) och vilka grammatisk information som ska prioriteras. Teckenglosa kan ses som tecknets/betydelsens namn, och anges med ett svenskt ord med motsvarande betydelse, i grundform, skrivet med versaler – det betyder dock inte alltid att tecknet helt motsvarar det svenska ordet.

Syfte med korpusar

När du vill leta efter något uttryck kan du göra en sökning i flera texter samtidigt och få se uttrycket i olika kontexter. Korpusar är stora databaser med autentiska (naturligt producerade) teckenspråkstexter där man kan göra sökningar och hitta svar på forsknings- eller språkbruksfrågor. Framförallt är det teckenspråksforskare, lexikonarbetare och språkvårdare som har använt sig av korpusar – men idag finns det en del korpusar tillgängliga online.

Teckenspråkskorpusar kan användas för att ta reda på sådant som kan vara svårt att hitta information om i teckenspråkslexikonet, exempelvis teckenvarianter, t.ex. former av ANNAN 'annan', i vilka sammanhang ett visst tecken används, eller vilken grammatisk form som är vanligast. På så sätt ger den språkvetenskapligt annoterade korpusen information på högre nivå än bara enskilda tecken.

STS-korpus för undervisning och allmänheten

STS-korpus startades i början av mars 2020. Det är ett gränssnitt vilket betyder att du kan gå till <https://teckenspraskorpus.su.se> utan att vara teknisk expertis, installera någonting eller ha tillgängligt hårddiskutrymme eller inloggning i klassrumsdator för att ladda ner programvara. STS-korpus är skapat för att vara ett enkelt och användarvänligt korpusverktyg. I STS-korpus kan du "bläddra" igenom olika teckenuttryck och presentera dem för studenter. Det är viktigt att nämna att teckenspråkskorpusarna fortfarande är små och att alla forsknings- eller språkbruksfrågor inte kan besvaras, men i många fall kan man få en fingervisning hur ett tecken eller en teckenspråksmening ser ut. Skriftkorpusar

används ofta i andraspråksutbildning. Nu är det möjligt att använda STS-korpus som verktyg i andraspråksundervisning i ämnet teckenspråk, och lärare kan bekvämt utnyttja det i sin undervisning.

Sökresultat

Användaren kan gå in i STS-korpus och skriva någon glosa, t.ex. BADA* (jokertecken *står för noll till flera "valfria" bokstäver). Det ger en lista över alla tecken med betydelse BADA hos olika tecknare och i olika texter, inklusive sammansatta tecken som översättningslån, t.ex. BADA^RUM 'badrum' eller BADA^KALSONG 'badkalsong'. Sökprefix kan begränsa sökningen till specifika annoteringsrader, filer eller korpusnamn. Uppspelningshastigheten kan justeras från 1x till 0.25x. Annoteringar och video är alltid synkroniserade så att användaren kan navigera genom att bläddra i annoteringar eller genom att hoppa till en annan videoruta med hjälp av muspekaren. STS-korpus har olika åtkomstnivåer för forskare, lärare och studenter som reglerar hur mycket innehåll de får ta del av. För allmänheten är ett begränsat antal filer tillgängliga och rader synliga. Efter Dataskyddsförordningens införande har vi anonymiserat egennamn i annoteringarna även om persontecken framförs i videon.

Programmering och design av STS-korpus har gjorts av Patrick Hansson och Zrajm med syftet att skapa ett lättnavigerat korpusverktyg som är anpassat för teckenspråkskorpusar. Det har möjliggjorts av ett samarbete med teckenspråkslexikon-verksamheten och andra forskare vid Institutionen för lingvistik. Dock behövs en del justeringar och förbättringar samt utökad teckenspråksdata. Vi kommer att utveckla språkvetenskaplig information som uppmärkning av ordklasser, satsgränser, munrörelser och andra markörer som är speciella för teckenspråk, såsom osynliga referenter. I framtiden kan det också bli möjligt för lärare att ladda upp eget annoterat teckenspråksmaterial för undervisning.

Avslutning

Det är fortfarande ont om läromedel om teckenspråksgrammatik, även om svenskt teckenspråkslexikon finns tillgängligt online och i appar. STS-korpus erbjuder ett sätt att direkt kolla upp saker som studenter frågar om, tillsammans med dem eller på egen hand.

Vi har ett visst samarbete med andra forskningsenheter genom Swe-Clarín som är en nationell e-infrastruktur till stöd för forskning baserad på språkliga data. Vi har också långtgående samarbete med bland andra nederländska, brittiska, tyska, japanska, sydafrikanska, brasilianska och amerikanska forskare med korpusar på sina respektive teckenspråk. Under 2020-talet kommer vi att ha ett utökat nätverk av nordiska teckenspråkiga forskare som arbetar med multimodala teckenspråkskorpusar från ett kognitiv-funktionellt språkligt perspektiv. Syftet är att utveckla korpusmetoder som bidrar till fördjupad förståelse av teckenspråken och av mänskligt språk mer generellt.

Johanna Mesch, professor, Institutionen för lingvistik, Stockholms universitet

Coronaviruset enar döva i en global kamp

Världen har stannat upp och vi ser alla hur coronavirus, covid-19, sprider sig till alla världens länder. Vi befinner oss i en global kris och många av oss är oroliga och rädda. Flera av oss döva har sökt och söker fortfarande efter information och svar på våra frågor och funderingar. Vi befinner oss i en verklighet som kan kännas surrealistisk och överklig. Genom sociala medier har vi sett hur döva runt om i världen är i samma situation som vi fastän vi befinner oss på helt olika platser på vår jord och i olika faser av pandemins spridning. Igenkänningsfaktorn är hög bland oss döva. Den globala kampen kretsar kring - precis som här i Sverige - dövas rätt till viktig samhällsinformation och teckenspråkstolkar.

SDR har gjort stora insatser och krävt teckenspråkstolkar till presskonferenser som anordnas av olika myndigheter och regeringen, samt att teckenspråkstolkar synliggörs i tv-sändningar. Viktig information från myndigheter om coronaviruset finns nu även översatt till teckenspråk på webbplatsen krisinformation.se. Tack vare regionalt och lokalt påverkansarbete av våra föreningar börjar vi nu också se teckenspråkstolkar till regionala pressträffar och i samhällsinformation på regional nivå. Vi berörs oftast mest av vad som händer i vår absoluta närhet, vilket gör att regional samhällsinformation är mycket viktig för människors trygghet och säkerhet. Vid sådana här extraordinära händelser och samhällskriser kan vi hämta kraft i vad vi har gemensamt och de behov vi delar - oavsett var i världen eller landet du bor. Jag ser att vi tillsammans och med våra gemensamma krafter gör skillnad - för din region, Sverige och världen!

Jag vill även uppmärksamma de viktiga insatser som görs av Barn- och Ungdomsjour på Teckenspråk (BOUJT) och deras syssnare samt Nationell kvinnojour och stöd på teckenspråk (NKJT) med deras kuratorgrupp. Här kan barn och unga samt kvinnor få möjlighet till samtalsstöd. De får prata om sin oro, sin situation i

skolan eller hemmet - på teckenspråk. Dövenheter runt om i landet gör också viktiga insatser för döva medborgare.

Det är en mänsklig rättighet att få ta del av viktig samhällsinformation och för vår del - på teckenspråk. Oavsett vilket språk vi använder måste vi få jämlika villkor och lika mycket tillgång till information som alla andra medborgare under samhällskriser. Genom tillgänglighet kan vi stärka oss och ena oss i kampen mot smittspridningen och förbli starka i de fruktansvärda konsekvenserna pandemin skapar. Jag betonar liksom många andra - följ myndigheternas rekommendationer och råd! Tvätta händerna, tillämpa social distansering och stanna hemma om du känner dig sjuk.

Min innersta förhoppning är att pandemins spridning mattas av och dämpas så att vi så småningom kan återvända till en vardag igen. Dock kan vardagen upplevas som annorlunda jämfört med tiden före pandemin. Men före en återgång till vardagen måste vi gå igenom den här stormen och den här samhällskrisen tillsammans. Vi måste förvänta oss och förbereda oss inför en vår som kommer att bli tuff för oss alla. Håll kontakten med din familj, släkt och vänner även om det kan bli svårt att träffas fysiskt. Ring dem och försäkra dig om att de har det stöd och hjälp som de kan behöva i dessa svåra tider.

Tyvärr har många människor gått bort efter att ha blivit smittade av viruset och mina tankar är hos dem samt deras nära och kära.

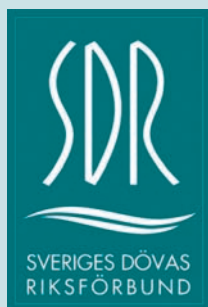

OLA LUNDSTRÖM, FÖRBUNDSKASSÖR

PÅ GÅNG I SDR (även inställda och uppskjutna under rådande omständigheter)

23/4 — Lika Unikas årsmöte
11/5 — Besök från Sri Lanka
14-17/5 — EUD:s årsmöte, Zagreb
14/5 — Örebro kommun i samband med Teckenspråkets dag
15/5 — Sista dagen nominering till Alma Abrahamssons utmärkelse
19/5 — Samråd med SDF

29/5 — Förbundsstyrelsen har möte
30-31/5 — Förbundsmöte, Gävle
2-5/7 — SDR deltar i Almedalen
21-23/8 — EUD har styrelsemöte i Sverige
12/11 — Förbundsstyrelsen har möte
18-21/11 — EUD:s årsmöte, Zagreb

Kontakta oss
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
Tel vx: 08-442 14 61

sdr@sdr.org
www.sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Förbundsordförande
asa.henningsson@sdr.org
073-508 69 30 (sms)

Kommunikatör
jenny.ek@sdr.org
076-315 06 55 (sms)

Webbshop
handla@sdr.org

Bli medlem
medlem@sdr.org

Stöd oss
SDR bg: 900-0241

Västanviks folkhögskola
info@vastanviksfhs.se
www.vastanviksfhs.se

Rätt till viktig samhällsinformation

● Coronaviruset, covid-19, har omkullkastat samhället och utgör en global kris som påverkar människors liv och vardag. Döva är förstärkt inte ett undantag utan vi vill också följa händelseförlopp, förstå smittorisker kring coronavirus och hur vi kan skydda oss.

SDR skrev den 3 mars ett öppet brev till ansvariga myndigheter om de allvarliga bristerna i informationen på svenskt teckenspråk. Mottagare var Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), 1177, SVT och regeringen. Redan efter ett par dagar såg vi att teckenspråkstolkar anlätades och synliggjordes i SVT:s nyhetsbevakning och på regeringens presskonferenser. MSB, kontaktade oss och vi träffades med kort varsel. Vi uppmärksammade då vikten av tolkar vid deras presskonferenser och att ingen teckenspråksöversättning om corona fanns på en av de viktigaste informationskanalerna – krisinformation.se. Efter några dagar ordnades teckenspråkstolkar till pandemigruppens (oftast Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Socialstyrelsen) presskonferenser och information om coronavirus, covid-19 på krisinformation.se översattes till teckenspråk. Förbundet anser att teckenspråk ska vara självklart i krisinformation vid extraordinära situationer och tack vare SDR:s insats blev det förbättringar! Vi fortsätter att följa upp hur viktig samhällsinformation tillgängliggörs och synliggörs, även när andra och flera myndigheter och aktörer tillkännager information utifrån deras arbets- och ansvarsområden.

Coronakrisens effekt på föreningslivet

● Spridningen av coronaviruset påverkar förbundet och verksamheten hos våra regionala och lokala organisationer. Förbundets kansli utför distansarbete med sina vanliga arbetsuppgifter och är tillgängliga enligt samma kontaktvägar som tidigare.

I ett utskick till våra regionala och lokala organisationer har vi betonat vikten av att följa de rekommendationer och råd som myndigheterna ger. Flera av våra föreningar har ställt in eller skjutit upp sina årsmöten för att minimera smittspridning. En fråga som alla föreningar bör följa upp är hur uppskjutna årsmöten, och därmed inte ännu godkända årsredovisningar, påverkar föreningsstöden till föreningarnas verksamheter. SDR följer upp olika frågor och utmaningar som uppstår i föreningsarbetet och hur situationen hos våra föreningar utvecklas på regional och lokal nivå.

Remissvar om modersmål & språkplikt

● Förbundet har gjort två remissvar. Ett avsåg betänkandet *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål* (SOU 2019:18). SDR stöder utredningen i många förslag, däribland att modersmålsundervisningen ska ingå i timplanen och elevernas vanliga schema samt att kravet på minst fem elever ska tas bort.

Det andra remissvaret gällde promemorian Språkplikt – deltagande i grundutbildning i svenska för försörjningsstöd, där en språkplikt föreslås för de som behöver lära sig svenska. SDR har här uppmärksammat nyanlända döva och hur svenskt teckenspråk är en förutsättning för att bli delaktig i det svenska samhället inklusive arbetsmarknaden. En utmaning är att lära sig både svenskt teckenspråk och svenska, samtidigt som olika ekonomiska bidrag inte täcker den studietid som behövs. Remissvaren finns att läsa på sdr.org.

SDR Studio – en ny materialserie!

● Under våren kommer förbundet att lansera en helt ny materialserie SDR Studio! Materialet består av filmer där två eller tre personer har samtal och diskuterar specifika frågor som är högaktuella i dövsamhället generellt, men också politiskt heta just nu. I serien berättar vi om aktuella arbeten, delar med oss av tips och verktyg. I samtalen kan vi ha inbjudna gäster och experter – beroende på vilken fråga som uppmärksammas. Föreningar och medlemmar kan använda filmerna som en grund till diskussioner och inspiration vad föreningar och enskilda personer kan göra i regionalt och lokalt påverkansarbete.

SDR Studio publiceras på webben och vi kommer att uppmärksamma datum för publiceringarna i sociala medier och information till våra regionala och lokala organisationer. Den första delen handlar om tolkfrågan – så håll utkik efter mer information!

Alma Abrahamssons pris

● Vem ska få Alma Abrahamssons utmärkelse vid SDR:s kongress nästa vår? Det är en ny utmärkelse för att visa uppskattning till personer som är verksamma inom olika skolverksamheter och gjort viktiga insatser för teckenspråksmiljön samt stärkt barn och ungas dövidentitet. Kanske du vill nominera en engagerad arbetskollega, en passionerad skollärdare eller en utmärkt pedagog?

Kriterier för Alma Abrahamssons utmärkelse är att personen:

- Är eller har varit verksam som lärare och/eller ledare inom för-, grund- eller gymnasieutbildning riktad till döva barn och unga.
- Gjort betydande och mångåriga insatser för barn och ungas lärande samt den teckenspråkiga miljön i skolverksamheter.
- Är en språklig förebild inom pedagogik där döva barn och unga stärkt sin dövidentitet.

Skicka ditt förslag till oss på e-post nominering@sdr.org senast den 15 maj! Nomineringsblankett finns på sdr.org.

VIKTIGT!

SDR:s förbundsmöte i Gävle den 30-31 maj är inställt. Mer information kommer.

Vem gör det möjligt?

Till följd av coronaviruset så följer SDUF Folkhälsomyndigheten och Utrikesdepartementets rekommendationer under 2020. Men för framtiden är det inte coronaviruset som är det största hotet mot föreningslivet, alla våra läger och aktiviteter. Det största hotet heter tid och prioriteringar.

Inför varje årsmöte är det svårt att hitta personer som vill sitta i en styrelse. Jag vet att det finns många unga som väntar på rätt tillfälle, för att styrelsearbetet tar tid. Vad du gör med din tid är upp till dig, men vad har gjort att föreningslivet blivit så nedprioriterat?

För mig är föreningslivet glädje, gemenskap och nya möjligheter. Jag vill att alla roliga aktiviteter och läger som jag själv har fått uppleva, ska barn och ungdomar också få uppleva.

Vi samlas vid bordet och mötesordförande förklarar styrelsemötet öppnat. Det är nu allt blir möjligt! Lasergame, äventyrläger, föreläsning om ett spännande ämne eller kanske åka och träffa andra som också sitter i en styrelse? Ett spännande år väntar för dig som är nyvald till en styrelse. Ljuva föreningsliv!

För varje år i föreningslivet lär jag mig mer och jag vet att det jag lär mig är nyttigt för mitt framtida liv och arbetsliv. Föreningslivet är på det sättet även en investering i mig själv och jag skriver in föreningslivet på mitt CV.

Styrelsearbetet tar tid och ger ingen lön. Ändå får jag så mycket tillbaka!

- Glädje, gemenskap och nya möjligheter
- Lärorikt
- Personlig utveckling
- Meriter att ta med på CV

Så nästa gång valberedningen frågar dig om du vill sitta i en styrelse – ta chansen. För det är DU tillsammans med alla andra som valt att säga ja till ett styrelseuppdrag som gör föreningslivet möjligt!

- 1: 2012 - min första SDUF förbundsstämma med ÖDU.
- 2: 2014 - vandring med Norrlands Ungdomsklubb (NU).
- 3: 2015 - stödande manifest i Härnösand för Kattungen förskola.
- 4: 2018 - var ombud på SDUF förbundsstämma.
- 5: 2019 - invald i SDUF styrelse. Jonny Dufvenberg saknas på bilden.

Mars månad är förbi och likaså ungdomsklubbarnas årsmöten. Iallafall om det hade varit som vanligt. Men, det finns ungdomsklubbar som haft årsmöten och jag vill säga stort grattis till DIG som blivit vald till styrelsen i en av SDUF:s ungdomsklubbar! Varmt välkommen! Det är en stor ära att få det förtroendet. I år har SDUF:s Ungdomsklubbkonferens 2.0 premiär och två personer från din styrelse får åka till Gävle och träffa styrelsemedlemmar från de andra ungdomsklubbarna. En exklusiv helg bara för personer som sitter i en styrelse. SDUF är även i startgroparna för en ny arbetsgrupp som ska stödja ungdomsklubbarna och har som vanligt planerat många spännande läger både i Sverige och utomlands.

Till följd av coronaviruset blir vår upplevelse av 2020 annorlunda. Men jag tror fortfarande på ett levande föreningsliv, även efter 2020! Tack för att DU finns!

JUNI SOWELL, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

VAD HÄNDER I SDUF?

Med reservation för att flera kan ställas in eller skjutas fram p.g.a. coronaviruset

Vår SDUF:s ungdomsklubbar har årsmöten
20/4 DDU i Danmark har årsmöte, Danmark
8-10/5 Utbildningshelg för lägerledare, Örebro
14-15/5 Förbundsstyrelsemöte, Gävle
15-17/5 Ungdomsklubbkonferens 2.0, Gävle

Maj Kulturhelg för 13-17 år, Vänersborg
Maj SDI Ungdomsspel
28/5 SPSM Ungdomsnätverksträff, Stockholm
14/6 Lägerkickoff, Stockholm
Sommar Läger!

Kontakta oss
Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg

kansli@sduf.se
www.sduf.se
Skype: tidsbokning via e-post

Förbundsordförande
Juni Sowell
juni@sduf.se

Twitter: @SDUF1966
Facebook: SDUF - Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Instagram: sduf1966

Stöd oss
SDUF bg: 5759-5647
Swish: 123 218 1477

Bli medlem
www.sduf.se

Barnkonventionsutredningen

● Ni kanske kommer ihåg att årsskiftet till 2020 blev historiskt i och med att barnkonventionen äntligen blev svensk lag 1 januari 2020. Barnkonventionen brukar också omnämnas som FN:s konvention om barns rättigheter eftersom den handlar om att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. SDUF har haft möte med Barnkonventionsutredningen som arbetar med att se om svensk lagstiftning och praxis faktiskt överensstämmer med barnkonventionen.

Utredningen undersöker och kartlägger också hur svenska bestämmelser om barnets bästa och rätt att uttrycka sin åsikt tolkas i praktiken samt vilken innebörd de ges inom olika rättsområden. SDUF lyfte vikten av att stärka teckenspråket till Barnkonventionsutredningen, förstärkningen måste ske såväl i lagstiftningen som praktiken för att döva barn- och ungdomar ska kunna skyddas av svensk lag.

Coronaviruset och SDUF:s verksamhet

● Under mars började en smittspridning av coronaviruset i Sverige och det har påverkat många arbetsplatser, och däribland SDUF:s verksamhet. SDUF följer därför rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och Utrikesdepartementet om hur vi ska agera för att minska risken till ökad spridning.

Det har inneburit att SDUF fått ta till åtgärder, bland annat att anställda fått arbeta hemifrån och styrelsen har fått ställa in representationer eftersom möten ställts in eller flyttats. Mycket arbete har däremot kunna fortgå genom att möten hållits digitalt. Med andra ord fortsätter SDUF:s verksamhet och om Folkhälsomyndigheterna eller Utrikesdepartementet inte avråder kommer SDUF genomföra sina aktiviteter som planerat, vissa aktiviteter har vi dock valt att flytta fram och ni kan läsa vad som gäller för respektive aktivitet på vår hemsida: sduf.se

Vill du prata med någon?

● Så här i coronatider ser vi att många känner sig oroliga eller ledsna. Det kan handla om själva smittan, eller de följder den får när många tvingas vara hemma i en otrygg hemsituation. Kanske känner sig en del till och med uttråkade, av att sitta hemma i karantän eller för att skolor och jobb stänger. Kom ihåg att du inte är ensam och att vi finns här för dig!

Om du vill prata med någon är du välkommen att besöka vår video- och textchatt! Du måste inte prata om corona, utan alla ämnen är okej att lyfta. På vår hemsida boujt.se kan du se våra öppettider.

Vår mejl är öppen dygnet runt. Om du vill få stöd av BOUJT så kan du också skicka ett mejl till fraga@boujt.se. Du kan antingen skriva eller filma dig själv och bifoga videofilen. Våra syssnare svarar på det sätt du föredrar.

Vi har också en frågelåda som du hittar på boujt.se/fragelada

En av nycklarna till framgång!

● Engagera dig! är en inspirationskurs som ger dig mer motivation, nya kunskaper och tips och råd i hur du kan engagera dig i dövrörelsen på olika sätt eller på ditt eget sätt. En sådan kurs genomfördes den 6-9 februari 2020 i Västanviks folkhögskola och jag deltog som SDUF-representant.

Jag lärde mig otroligt mycket och fick många nya perspektiv. Det var roligt att lära känna många nya människor som gav mig mycket, samtidigt som jag förhoppningsvis gav dem något. Vi delade våra kunskaper med varandra och stödde varandra. Kursen hade många bra föreläsningar och jag vill tacka föreläsarna! Föreläsningarna handlade bland annat om att hitta sig själv, hur hittar man ideella krafter och vad eldsjäl är och var vi hittar dem.

Just i denna kurs medverkade många döva i åldern från 15 år till över 90 år, och det var härligt. Vi kunde ändå dela våra perspektiv med varandra, ha roligt och umgås oavsett hur gamla vi var. Den känslan var underbar.

Kursen har gett oss deltagare många meningsfulla verktyg vi kan använda i livet. 2 månader har nu gått sedan kursen genomfördes. Jag känner att jag har kvar den energin och några av deltagarna från kursen har jag kontakt med än idag. Jag har sen dess kunnat göra så mycket som jag aldrig trodde att jag skulle göra. Jag är så tacksam att jag var med på denna kurs!

Jag tycker att det är bra för en förening eller förbund att skicka dit minst en från styrelsen varje gång en sådan kurs körs. Nu har jag ett gott samarbete med SDR, SDI, ABF och UH och resten av föreningarna som deltog. Som styrelseledamot kan jag påverka mycket i SDUF:s verksamhet genom styrelsebeslut och också i samarbete med andra organisationer, nu och i framtiden.

Efter denna kurs blev jag inbjuden till många möten och olika många sammanhang, både som styrelseledamot och privatperson. En kurs som gav mig mycket!

Abdi Mohamed, SDUF-förbundskassör

SDUF söker verksamhetsansvarig

● Vår verksamhetsansvariga går snart på föräldraledighet och vi söker nu en vikarie fram till sommaren 2021.

Som verksamhetsansvarig har du det övergripande ansvaret för SDUF:s verksamhet. Där ingår att planera och ha budgetansvar för läger, kurser och konferenser. Du har regelbunden kontakt med ungdomsklubbarna och informerar om SDUF:s pågående verksamhet utåt på olika kanaler.

Placeringsorten är Stockholm på förbundets kansli och vi sitter i samma lokaler som våra projektanställda samt vårt moderförbund Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) och tillsammans erbjuder vi en dynamisk och fullt teckenspråkig arbetsmiljö.

Annonser i sin helhet finns i vår hemsida med ansökan senast 27 april 2020 till ansokan@sduf.se, dock med löpande intervjuer så vänta inte med att skicka in din ansökan! För frågor, kontakta generalsekreterare Johanna Söderström på johanna@sduf.se.

Var rädd om dig i dessa coronatider!

Oron för coronaviruset har vänt vardagen upp och ner för väldigt många människor och företag. WHO har förklarat utbrottet av Covid-19 som en pandemi. Spridningen av covid-19 påverkar oss alla på ett sätt som vi för någon månad sedan inte trodde var möjligt.

Folkhälsomyndighetens rekommendation är att personer över 70 år uppmanas att begränsa sina sociala kontakter med andra så mycket som möjligt under en tid framöver. Den rekommendationen kom i början av mars. Man vet inte hur länge coronautbrottet pågår.

Vi får dagligen nyheter i media om sjuka människor, inställda evenemang, reseförbud, stängda gränser och att företag varslar sina anställda. Också om fallande aktier och fonder med minskat sparkapital som följd och om universiteten och gymnasieskolorna som låter sina elever studera på distans. Effekterna av coronavirusets härjningar sprider sig över hela världen.

Flera möten och aktiviteter har hittills blivit inställda, bland annat flera dövföreningars årsmöten som blivit uppskjutna till april eller senare. SDP skulle haft styrelsemötet den 25 mars, men det fick ställas in.

Flera pensionärer är aktiva med boulespel. Nu har boulehallarna stängt på grund av att de flesta spelare är över 70 år. Pensionärernas kulturdagar den 26 – 28 maj blev inställda. Det känns dystert att för första gången behöva ställa in kulturdagarna, som anordnats vartannat år i oavruten följd sedan starten 1978.

Situationen förändras ständigt, vi pensionärer i hela landet följer utvecklingen och fortsätter hålla oss informerade via teckenspråkstolkade nyheter i TV om vad vi ska göra och vilka beslut som regeringen och riksdagen fattat för att begränsa smittspridningen.

Vi vill säga till er alla: ta hand om dig, varandra och alla andra! Detta oavsett vad som händer hos er och hur ni gör för att underlätta vardagen medan pandemin pågår.

INGVAR EDWALL, ORDFÖRANDE

Digitala läkarbesök – möjligt för oss döva?

● Jag såg på TV i slutet av mars om smart teknik: digitala läkarbesök. 19 av 21 regioner har egen app för digital vård. Nu i den här coronaepidemin hindras många från att komma till sjukhuset eller vårdcentralen. Istället kan man få kontakt med en läkare eller sjuksköterska via app om sin hälsa. Det har ökat på sistone. Det är fördel för dem som kan höra samtal med sin läkare. Det finns privata aktörer, till exempel KRY. Enligt KRY ökar antalet äldre kunder hos dem.

Jag tänkte på oss döva och vad vi döva har för möjlighet till digitala läkarbesök. Finns det teckenspråkiga läkare eller sjuksköterskor? Det är säkert att de finns men i vilka regioner finns de?

Jag tog kontakt med kundtjänsten för bildtelefoni.net och frågade om det var möjligt att ringa en vårdapp via teckenspråkstolk. Svaret blev: tyvärr inte. De hänvisade istället till 1177 som kan ge förtur om man ringer via **bildtelefoni.net**.

Ingvar Edwall

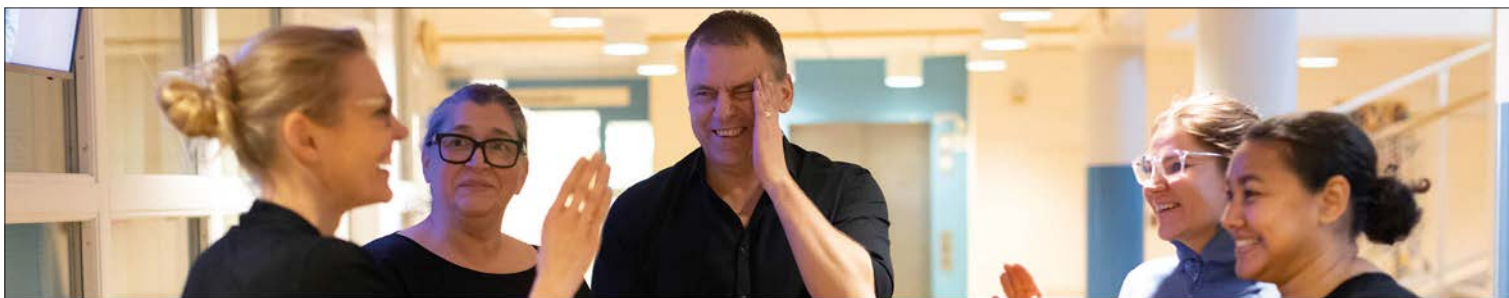
Kontakta oss
Sveriges Dövas Pensionärsförbund
www.sdpf.se
Bildtelefon: vera.dahlin@ectalk.se

Ordförande och ekonomiansvarig
Ingvar Edwall
perik@bahnhof.se

Vice ordförande
Inga-Britt Andersson
ingabrittandersson073@gmail.com

Sekreterare
Vera Dahlin
vera.dahlin@hotmail.se

Ledamot
Anders Sundström
anderssundstrom1@telia.com

Teckenspråkslärarutbildningen 2020-2021

Det är brist på utbildade teckenspråkslärare i Sverige och för att möta efterfrågan anordnas en grundutbildning i teoretiska och praktiska kunskaper för att undervisa i ämnet teckenspråk för nybörjare. Utbildningen ger ingen formell lärarbehörighet.

Utbildningen ges på svenskt teckenspråk.

Vill du:

Undervisa i teckenspråk till nybörjare?

Utveckla dig i din yrkesroll?

Då är den här utbildningen för dig!

Sök nu till teckenspråkslärarutbildning!

Ansökan: www.vastanviksfhs.se, **kontakta oss på:** info@vastanviksfhs.se eller vastanvik@ectalk.se
Du kallas till intervju.

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

Ny webbsida om skollivet i Örebro län under 1900-talet!

Riksförbundet DHB:s projekt Dövas kulturarv har nu skapat en ny webbsida full med dövhistoria. Upplev en virtuell stadsvandring om dövas skolliv i Örebro län på 1900-talet i din mobil, dator eller surfplatta!

www.dovaskulturarv.se

För frågor kontakta mona@teckenbro.com

Dövas Kulturarv
Skollivet i Örebro län på 1900-talet

REGION SKÅNE SÖKER

Kurator

Dövenheten
Psykiatri och habilitering
Lund

Alla jobb hittar du på Skane.se/jobb

Gör skillnad. Varje dag.

Region Skåne ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och en hållbar utveckling i hela Skåne. Vårt högsta beslutande organ är regionfullmäktige, som väljs direkt av invånarna i Skåne. Region Skåne är en värderingsstyrd organisation som arbetar med värderingarna välkomnande, drivande, omtanke och respekt som grund för allt vi gör.

Jag lever det *perfekta* livet i dessa coronatider

Sarah, du vet. Hon är dövblind och kommer att typ bli helt blind i framtiden. Hon har en blindkäpp som ser ut som en polkagristång. Har du hört att Sarah är utbränd? Tråkigt att höra, men det förvånar mig inte alls för hon har ju varit helt speedad. Hur orkade hon med allt egentligen? Va, heter det "utmattningssyndrom" numera? [kort tystnad] Du, jag hörde att hon också har ångest. Nej, inte bara klimatångest som hon har skrivit en krönika om i Dövas Tidning. Hon har också panikångest, något hon måste hantera genom att ha en papperspåse till hands och köra mindfulness-grejen. Ska man säga "panikattacker" i dag? Så jävla PK. Jag kan inte ha koll på alla begrepp.

Allt ovan sammanfattar min situation mycket väl. Före årsskiftet kom min andra krasch på grund av utmattningssyndromet. Jag mjölkar med dåligt samvete ännu mer pengar ur Försäkringskassan. Jag var tvungen att trycka hårt på pausknappen och köra "säng-karantän". Med regelbundna andningspauser för jag kunde knappast andas under täcket. Tragiskt, eller inte? Efter några månader i detta coronasamhälle lever jag... DET PERFEKTA LIVET!

Folkhälsomyndigheten uppmanar folk som har möjlighet att jobba hemma. Arbetsgivarna, bland annat min arbetsgivare, har satt upp en krisplan. Krisplanen berör alla på mitt arbete utom mig. För att jag redan ligger under täcket och arbetar på distans på deltid. Och jag har redan strikta vardagsrutiner. Jag vaknar samma tid varje dag, kör morgonyoga, äter frukost och byter kläder. Alla som får distansarbete i början gläds över att få vara hemma i fula myskläder. Ju längre det pågår blir de alldeles galna. Men inte för mig för mitt arbetsliv är perfekt!

Utrikesdepartementet avråder oss från icke-nödvändiga resor. Nu har vi också fått rådet att fundera extra över om den planerade resan vi tänker göra i Sverige, t.ex. till fjällen, är nödvändig. Framförallt ut och från storstäderna. Folk är frustrerade. De tänker "Man vill ju få göra roliga saker". Själv är jag nöjd så länge jag slipper resa. Då kommer ångesten inte på besök. Jag får nämligen jobbiga ångestattacker av att åka spårvagn eller

färdtjänst även om det bara är en resa på tre jävla minuter. Jag har det perfekta livet om jag får stanna hemma!

Utkörning av mat och varor rekommenderas till dem som är äldre eller sjuka hemma. Rusningen efter e-handeltjänster är stor och jag kliar i huvudet av häpnad. För vi kör redan med hemleverans av matvaror. Vi började med det efter min konstaterade utmattning för att spara på min energi och att jag med mina RP-ögon inte ska behöva leta efter grönsaksbuljong hylla efter hylla i mataffären. Snubben som lämnade av varorna hos oss nyligen berättade att antalet hemkörningar hade skjutit upp i höjden på sistone. Ha, jag lever det perfekta gourmetmat-livet!

Folk blir frustrerade av att behöva begränsa sitt sociala liv. Inte jag som skakar på huvudet och gäspar. Jag har redan social distans till min familj och mina vänner. Jag träffar endast sambon och vår katt som jag bor ihop med. Jag sköter mina relationer via mobilen. Mina vänner och bekanta har varit fantastiska och visat stor förståelse för min situation. Jag har det perfekta sociala livet!

Mitt liv är så perfekt. Jag har siat in i framtiden och i hemlighet förberett mig för svåra tider. Nej, ni förstår väl att situationen med coronaviruset inte är så lätt vare sig för många eller mig. Mitt liv har inte förändrats drastiskt när det slog ner i Sverige, för det har varit så innan. Det gemensamma med utmattningssyndromet och coronasituationen är att vi behöver få stöd från omgivningen och samhället. Jag har fått svälja min stolthet för att be om hjälp från mina närmaste och professionella för att må bättre. Utöver det försöker jag hålla igång vardagsrutiner, se ljusglimtar i vardagen och glädjas över enkla saker. Jag lever redan i nuet och gör det ännu mer i dag.

SARAH REMGREN som lever sin vardag i långsamt tempo och tar en dag i taget med framtidshopp. Den här krönikan finns också på teckenspråk på dovastidning.se.

Behöver du prata med någon som syssnar?

Barn- och Ungdomsjour på Teckenspråk

CHATTEN
ÖPPEN TISDAGAR
OCH TORSDAGAR
KL. 18:30-20:30

MEJLEN
ÖPPEN DYGNET
RUNT
FRAGA@BOUJT.SE

FRÅGELÅDAN
ÖPPEN DYGNET
RUNT
WWW.BOUJT.SE

Vi har tystnadsplik och du kan vara anonym.

www.boujt.se

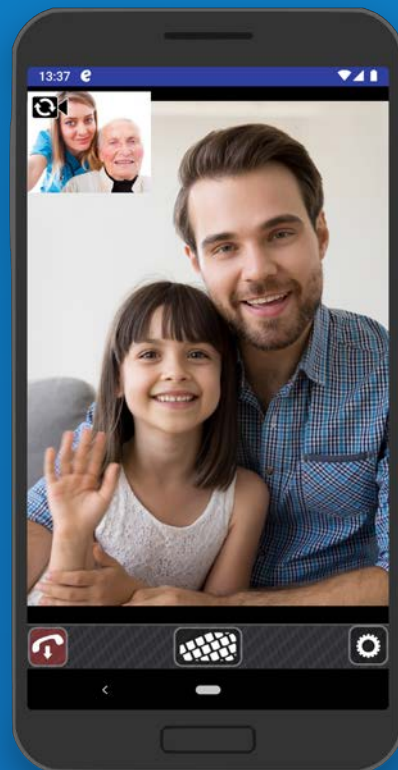
Omnitor

Tillgänglighet och trygghet

eCtouch
BY OMNITOR

DATOR • SURFPLATTA • MOBIL

Medlemskap 2020

Ibland blir det fel – förlåt!

Ursäkterna har tagit slut och vi vill säga förlåt. Vi på SDR har haft problem med informationsutskick och faktureringar i vårt nya medlemssystem. Det påverkar er som väntat på att få information om betalningen av medlemsavgiften för 2020 samt er som önskat pappersfaktura hemskickad med posten.

Nu skickar vi istället ut fakturor för medlemsavgiften 2020 manuellt till alla som inte ännu betalat. Så uppmärksamma vårt utskick och visa ditt fortsatta stöd för vårt arbete genom att förnya ditt medlemskap hos SDR, SDP och SDUF.

Om du inte har betalt för 2020 och du inte fått faktura i slutet av april - kontakta oss på SDR:s medlemsservice. Det gäller alla medlemmar i SDR, SDUF och SDP.

E-post: medlem@sdr.org

Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Handla

för att **teckenspråk** är självklart

handla.sdr.org

169:-

Nyhet för 2020!

Ljus i turkos färg med silverfärgad insida. Med olika värdeord från dövsamhället. Design: Susan Crona

Sista chansen!

Väggcalmanacka för 2020 med fina fotografier av Mikael Sundberg, döv frilansfotograf. Bilderna går att riva av och skicka som vykort.

59:-

105:-

190:-

Muggar

Med två olika tryck: HANDALFABET eller FIKA. SDR:s logotyp på muggens baksida. Säljs i 1- och 2-pack.

299:-

Teckenkort

111 teckenkort till barn eller dig som vill lära teckenspråk. Teckenkorterna består av bl.a. djur, leksaker och färger samt bokstäver och siffror.

Köp två handdukar och få ett ljus på köpet!

2 vita handdukar i storleken 50x70 cm.

OBS! Vi har endast 100 paket, först till kvarn!

279:-

Handdukar – kampanjen fortsätter fram till 15 juni!

fr.79:-

Fynd fina frottéhanddukar till bra priser! SDR:s logotyp i lappen för skötselråd.

Färger: grå, marinblå, ljusblå, vårgrün och vit. Storlekar: 50x70 cm, 65x130 cm och 90x150 cm

Se fler produkter i vår webbshop: handla.sdr.org. Alla priser är inklusive frakt!

Välkommen att följa vårt instagramkonto @sdrhandla

Stöd Sveriges Dövas Riksförbund och vårt arbete för ett samhälle där teckenspråk är självklart!